

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izha vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redakcija, Amministratore: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

SCOVENECE

Vojno poročilo št. 498

Sovražni poskusi pri Tobruku odbiti

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na jasišču pri Tobruku je sovražnik ponovil poskuse za napad, ki so bili takoj strti zaradi odločnega ognja naših čet.

Naša nemška letala so še uspešno bombardirala cilje v trdnjavi in železniške naprave ter letališča v Marsa Matruhu, kjer so nastala nova razdejavanja.

Sovražno letalstvo je izvedlo polete na Benghazi in Tripoli, bombe so zadele nekaj stanovanjskih hiš in samo ena oseba je bila ranjena.

Na področju Gondarja so naši izvidniški oddelki poglali v beg prednje oddelke sovražnika.

Velik odziv za podpis bonov v Gondarju

Gondar, 13. oktobra. AS. V pokrajini Gondar je prebivalstvo podpisalo za pet in pol milijonov zakladnih bonov. Gre za pomembno manifestacijo, ki dokazuje zaupanje Italijanov, ki bivajo v Amhari, ter verujejo v končno zmago Italije.

Albanija izvaja velika javna dela

Pod predsedstvom kraljevega namestnika je bila danes v Tirani sklenjena ustanovitev italijansko-albanske družbe

Tirana, 13. oktobra. AS. Danes je bila seja, ki ji je predsedoval Kraljevi namestnik in so se seje udeležili Predsednik Vlade, Ministri, Predsednik Korporativnega Fašističnega Sveta, vsi člani Vlade, Predsednik albanskega Znanstvenega zavoda, visoki uradniki namestništva, Vlade in zastopniki albanske industrije in trgovine.

Kraljevi namestnik je poudaril, da je vojaška zmaga po volji Duceja ustvarila veliko Albanijo in tako so bili ustvarjeni novi problemi, ki jih morajo pristojni organi urediti in razrešiti.

Nato je poudaril, da morajo koristiti obeh dežel iti v smeri kar najtesnejšega sodelovanja in izvajanja delovnih programov v smislu zveze med Italijo in Albanijo ne more biti zaradi koristi teh del izvajano samo od ene obeh dežel, ampak se to delo mora koristno naslanjati na harmonično sodelovanje obeh skupaj.

Predsednik višje Fašistične Korporacijske Zbornice je izrazil svoje zadovoljstvo zaradi visokega razumevanja, ki je vredno večnega veličastja Rima, ki narekuje tak delovni program ter je naslovil navdušen pozdrav italijanskim Oboroženim Silam, ki so se zmagovito vojskovala tudi za veliko Albanijo in ki danes pobijajo na zmagovit način boljševizem skupno z zdravimi silami Evrope. Poudaril je, da se že pripravljajo velika javna dela splošnega značaja, zato se naj vsa ta dela izvedejo čimprej v skladu z Ducejevimi načeli.

Vojna na zahodu

Berlin, 13. okt. AS. Iz pristojnega vira se je izvedelo, da nemška letala med zadnjimi napadi angleških letal na nizozemsko obalo in na obrežje Rokava sestrelila dva angleška bombnika in štiri lovka letala vrste »Spitfire«. Na nemški strani ni bilo nobenih izgub.

Berlin, 13. okt. AS. Nemško obalno topništvo je večeraj popoldne obstrlevalo vojaške cilje ob južni angleški obali blizu Dovra. Kakor je izvedela nemška poročevalska služba iz vojaškega vira, so nekatere granate zadele cilje in so nastale velike eksplozije in požari.

Berlin, 13. okt. AS. V noči na nedeljo je skupina angleških bombnikov napadla nekatera mesta v severni Nemčiji. Škoda na stanovanjskih hišah je nepomembna.

Berlin, 13. okt. AS. Uradno je bilo objavljeno, da so enaki letala neznane narodnosti metale bombe na vas Buchvill v okraju Turgovija. Ena hiša je bila razdejana in tri osebe ubite. Uvedena je bila preiskava. Menijo, da so to bila angleška letala, ki so metala bombe na kraje v južni Nemčiji.

Berlin, 13. oktobra. AS. Iz pristojnega vira se je izvedelo, da so letala v noči na 12. oktober potopila dva velika parnika, s skupno tonažo 10.000 ton. Neki drugi parnik s približno 8.000 tonami sta dve veliki bombi zadeli v polno v bližini vzhodne obale. V pristanišču Portland so bombe potopile in zažgale parnik s tri tisoč tonami. Tudi v bližini Backtona je bila uspešno bombardirana šest tisoč tonska ladja, ki se je ustavila v oblaku dima. Nemško letalstvo je ponoči napadlo mnogo letališč in skladišč olja, kjer so nastali ogromni požari.

Berlin, 13. okt. as. V noči od nedelje na ponedeljek so nemški bombniki v zaporednih valovih napadli vojaške cilje v Middelandu. Ponoči so angleški bombniki metali bombe na kraji v severni, zahodni in južni Nemčiji. Bombe so bile eksplozivne in zažigalne. Nobene škode na vojaških napravah. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj mrtvih in ranjenih. Sestreljenih je bilo devet angleških letal.

Japonci zapuščajo Ameriko

Tokio, 13. okt. as. »Niči-Niči« objavlja novice iz San Franciska, da se bo v kratkem 2.000 Japoncev vrnilo v domovino.

Boji na vzhodu se razvijajo po načrtu

Pred zaključkom bitke pri Vjazmi - Uničenje novih oddelkov ob Azovskem morju - Izreden italijanski prispevek k zmagi

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 13. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Boji na vzhodnem bojišču se razvijajo po načrtu.

Pri zasledovanju sovražnih ostankov, ki so ušli bitki ob Azovskem morju, je bil obkoljen sovjetski oddelk in uničen. Zajeli smo 1100 mož in zaplenili 35 topov. Na prostoru vzhodno od Dnjepra je hrvatski polk prestopil svoj ognjeni krst.

Uničenje sovražnih sil, obkoljenih pri Vjazmi, je pred zaključkom.

Pri Petrogradu so bili ponovni sovražni poskusi odbiti med najhujšimi sovražnimi izgubami. Bojna letala so ponoči bombardirala vojaško važne naprave v Moskvi.

V boju proti Angliji so bojna letala v noči na 13. oktober napadla industrijsko središče Manchester in pristaniško mesto Hull. Oba napada sta bila uspešna. Ostali letalski napadi so veljali letališčem in pristaniščem v vzhodni in jugovzhodni Angliji. Bojna letala je vzhodno od Great Yarmoutha potopilo trgovsko ladjo z 8000 tonami. Daljnostrelno topništvo vojske in vojne mornarice je s opaznim uspehom bombardiralo radijsko napravo pri Dovru. Na Rokavu so angleški lovci večeraj sestrelili šest, stražarski čolni pa dvojce angleških letal.

Ponoči je večje število angleških bombnikov priletelo nad severno, zahodno in južno Nemčijo. Letala so metala eksplozivne in zažigalne bombe. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj mrtvih in ranjenih. Na raznih krajih so bila razdejana in poškodovana poslopja. Nočni lovci so sestrelili devet, protiletalsko topništvo pa štiri angleške bombnike.

Berlin, 13. okt. AS. Med številnimi dnevnimi poleti je nemško letalstvo bombardiralo sovjetska letališča na južnem odseku bojišča. Uničenih je bilo na sovjetskih letališčih 15 sovjetskih letal, bombe pa so zadele tudi razne naprave na letališču. Letala so napadla važno industrijsko podjetje, kjer so nastali obsežni požari.

V žepu pri Brijanskem so letala uspešno napadla zbirališča čet. Na železniških progah je bilo uničenih pet vlakov, štiri vlaki pa so bili hudo poškodovani.

Berlin, 13. okt. AS. Tudi dne 11. okt. je bilo nemško letalstvo na vzhodnem bojišču zelo delavno. Napadi nemških letal so veljali sovražnim letališčem, kjer so bila na tleh uničena in zažgana mnoga letala. Zadetki v polno so zadeli razne utrdbe, postojanke topništva, protiletalske naprave in železniška križišča.

V severnem delu Azovskega morja je bila zažgana sovjetska oborožena ladja.

Letala so tudi na severnem odseku bojišča uspešno bombardirala sovjetske kolone in vlake. Ponoči so nemška letala ponovno bombardirala Petrograd. V mestu so izbruhnili obsežni požari, zgorela pa so tudi važna velika skladišča.

Istega dne in v noči na 12. oktober so nemška letala sestrelila vsega 110 sovjetskih letal. Na osrednjem odseku bojišča so letala uničila 13 vlakov, 21 lokomotiv, štiri železniške postaje, 1 železniški most in 244 železniških voz raznih velikosti. Prav tako je bilo močno poškodovanih četrto železniških prog in 18 vlakov.

Helsinki, 13. okt. AS. Potem, ko so finske čete zasledile Petroskoj, se je pet sovjetskih divizij v neredu umaknilo in se nato zbralo severno od mesta. Finsko izvidniško letalstvo pa je kmalu ugotovilo položaj sovjetske vojske, in finski bombniki so te položaje bombardirali, prav tako pa so bombniki razbili železniško progo Kontupohija-Karkumaki. Finska pehota je nato mesto Kontupohija obkolila in mesto bo v najkrajšem času zasedeno.

Obupni sovjetski poskusi pri Briansku

Berlin, 13. okt. AS. DNB poroča, da so večeraj obkoljene sovjetske čete pri Briansku obupno poskušale prebiti se proti vzhodu. Vsi ti poskusi pa so bili razbiti zaradi ognja nemškega topništva. Izgube rdečih čet so bile izredno krvave. Število ujetnikov in množina zaplenjenega vojnega gradiva stalno narašča.

Kako teče bojna črta na vzhodu

Berlin, 13. okt. AS. Listi so danes zjutraj objavili zemljevid, ki kaže, kako teče bojna črta na vzhodu. Po tej karti gre bojna črta ob izviru Volge proti jugovzhodu in nato proti zahodu od Moskve v višini Borovina Koluga in nato proti jugu v bližino Tule, nato pa se lahko obrne proti jugozahodu ob vrhovih na vzhodu od Orela in Kurska. Od tod se črta zopet obrne proti jugovzhodu ter gre nato na levo od Harkova in reke Donec ter doseže Azovsko morje v bližini Taganroga. Iz te karte se jasno vidi, kakor je bilo že rečeno v nemških vojnih poročilih od večeraj, da sta žepa pri Briansku in pri Vjazmi že daleč za črto bojne fronte.

Velika zmeda v Moskvi

Budimpešta, 13. okt. AS. Semkaj so prišla poročila, ki pravijo, da je zaradi zmag nemške vojske nastala v Moskvi velika zmeda. Prebivalstvo sovjetske prestolnice je silno vznemirjeno in v mestu se širi prava panika. Kdor more, beži iz mesta. Le nekaj vlakov se obratuje, vendar pa so skoraj vsi zasedeni od vojaških osebnosti. Zato beži prebivalstvo z najrazličnejšimi prometnimi sredstvi. Večina vladnih uradov so že odpeljali iz Moskve. Arhivi zunanjega ministertva so že onstran Urala. Tudi velik del diplomatskega zbora je že zapustil prestolnico.

Eksplodizija na Alaski

Newyork, 13. okt. as. Včeraj je prišlo do silovite eksplozije v skladišču na pomorskem letalskem oporišču na otoku Garanon. Eksplozija je ubila šest oseb, mnogo pa jih je ranjenih. Eksplozijo so slišali zelo daleč in celo v sosednjih vaseh je bilo nekaj oseb ranjenih, po vseh hišah daleč naokoli pa so popokale aine. Vzrok eksplozije ni znan.

Zločini angleških plačancev v Pragi

Berlin, 13. okt. AS. Nemški listi objavljajo iz Prage novico, ki pravi, da je bil ravnatelj lista »Češko Slovo« Karl Lancovski žrtev podlega političnega umora, ki so ga izvedli Čehi, plačanci Anglije. Listi poudarjajo, da je jasno, da gre tudi tokrat za načrtni napad proti češkimi osebnostim, ki so hoteli iti po ravni poti v korist miru in dobrobiti in so bili pozitivno usmerjeni v vprašanjih do Nemčije.

Izvoz kave iz Brazilije

Rio de Janeiro, 13. oktobra. AS. V prvih štirih mesecih leta 1939 je Brazilija izvozila 6,5 milij. vreč kave. V istem času leta 1940 pa je izvozila le 3,5 milij. vreč.

V Angliji se boje novih presenečenj na vzhodu

Računajo z nemškim sunkom na Kavkaz

Stockholm, 13. oktobra. AS. DNB poroča, da prinaša »dnevnik« Stockholm Tidningen zanimivo poročilo o tem, kako v Londonu presoja položaj na vzhodnem bojišču. Dopisnik lista poroča iz Londona, da je položaj na vzhodnem bojišču tak, da je nemška vojska v izredni premoči. Zato v Londonu menijo, da se je treba zanimati ne samo za nevarnost, ki grozi Moskvi, ampak tudi za razvoj položaja na južnem odseku, to je, v Ukrajini.

V Londonu menijo, da lahko nemško vrhovno poveljstvo vedno spreminja smer napada in zato lahko pritisk na Kavkaz postane vsak čas zelo pereč. Če se to zgodi, tedaj bi nemška vojska lahko presekala zvezo med rusko in

angleško vojsko, dvoz angleškega in ameriškega vojnega gradiva v Rusijo čez Perzijo pa bi postal zelo kočljiv, če ne že nemogoč.

Predsednik poljske begunske vlade v Londonu je izjavil, da se bo prišlo nemške vojske kljub bitki za Moskvu lahko uveljavil čisto na drugem odseku. Dasi bi bila Moskva zasedena in nemške postojanke pri Petrogradu in Odesi okrepljene, se bo vendarle nemška vojska usmerila predvsem na Kavkaz. Anglija naj zato po njegovem mnenju pripravlja vdor na evropski kontinent, ki se naj izvede na pomlad. Pozimi naj Anglija tak ekspedicijski zbor šele pripravlja.

Izreden italijanski prispevek k zmagi

Dopisnik Stefaniya javlja iz vzhodnega bojišča: Osiščne sile pritiskajo na Donec in Azovsko morje. Vsak čas je pričakovati, da bodo ti vojaški cilji doseženi. Armade, ki so določene za uničenje sovražnika, prodirajo vedno hitreje na vzhod. Sovražnik se umika v neredu iz pušča za seboj velikanske množice vojnega materiala in mnogo ujetnikov. Odlično je dele nemških oklepnih edinic, ki preganjajo vedno hujše nasprotnika. Pri sovjetskih četah je videti, da so brez pravega vodstva in da vlada velik nered.

Italijanske čete so od vsega početka v prvih vrstah tega pohoda proti vzhodu. Italijanski prispevek k tej odločilni zmagi na jugu, ki je prinesla nad 100.000 ujetnikov, je izredno pomemben. Vojno vodstvo je italijanskim divizijam odmerilo najtežje naloge. A italijanski vojski so tudi tokrat pokazali zmagovito bojno duha in spretnost, s katero premagujejo vse težave. Treba je upoštevati silne razdalje, tu in tam hud odpor sovražnika, predvsem pa slabo vreme. Čete so brez pravega počitka vedno na pohodu pri zasledovanju bežečega sovražnika. Udarec, ki se pripravljajo proti sovražniku, je tokrat tako odločen, da se ne bo mogel več dvigniti. Tudi italijansko letalstvo popolnoma obvlada ozračje na sektorju, ki mu je določen.

Pred najvažnejšimi odločitvami

Basel, 13. oktobra. AS. Ameriški radio, ki ne prikriva zmagaveznikov na vzhodnem bojišču, pravi, da Kremel nujno prosi Britanijo za takojšnjo odločilno pomoč. Newyorški radio pravi, da je London zaskrbljen zaradi dogodkov na vzhodu. V Londonu sodijo, da so kocke padle in da je pričakovati največ v par tednih končno odločitev. Od te odločitve bo zavisela usoda Sovjetije. V Londonu niso na jasnem, kje bi se Timošenko še mogel ustaviti, in kje bi Sovjetom Angliji mogli še učinkovito pomagati. Londonski dopisnik newyorških listov pravi, da je sovjetska vlada nujno prosila v Londonu, da nemudoma ustvari še drugo fronto v Evropi in zmanjša nemški pritisk. Pa Angliji prav nič ne mislijo na izkrcanje na kontinentu. Neka druga angleška osebnost je izjavila: Takoj pri izkrcanju na Rokavu bi imeli proti sebi 25 nemških divizij, ki so tam postavljene. Toda v teku enega tedna bi imeli opraviti že z veliko nemško ofenzivo.

Kako se je razvila bitka pri Azovskem morju

Berlin, 13. oktobra. AS. Dopisnik »Lokal-anzeiger« piše: Po tridih bojih so nemške motorizirane čete in pa pehota razbili dve sovjetski armadi na jugu severno od Bardskaja. Ruska obramba se je skušala držati na obeh straneh železniške proge Zaporožje-Melitopol. Na tem mestu so imeli Sovjeti tudi permanentno trdnjavo. Na tem sektorju so imele sovjetske čete tudi posebne brzoostrelne topove, kakor jih niso še nikjer drugod uporabljali. Toda tudi tukaj se je, kakor povsod drugod, sovjetske čete, pri katerih je vodstvo vedno bolj pomanjkljivo, posrečilo obkoliti. Nemške oklepne edince so prisile za hrbet sovjetskim četam in jim odrezale umik.

Aretacije na Portugalskem

Lizbona, 13. okt. AS. Ker so se širile vznemirljive govorice, je policija na Portugalskem aretirala nad 100 oseb. Mnogo je med njimi članov neke tajne angleške organizacije, ki je širila med prebivalstvom letake, ki so bili napisani s pisalnimi stroji. 10 oseb je priznalo, da so prejeli denar od angleških agentov.

Brezposelnost na Danskem zelo padla

Kodanj, 13. okt. AS. Dne 30 sept. so ugotovili, da so imeli na Danskem samo 30.000 brezposelnih.

Proti komunistom v Bolgariji

Sofija, 13. oktobra. AS. Šef policije v Sofiji in eden njegovih višjih uradnikov sta bila zaradi sodelovanja s komunisti obsojena na smrt. Več drugih oseb pa je bilo obsojenih na več let ječe.

Železniška konferenca v Zagrebu

Zagreb, 13. oktobra. AS. V Zagrebu je železniška konferenca, katere se udeležujejo zastopniki Nemčije, Italije, Hrvatske, Ogrske in Srbije. Gre za razdelitev osebnih in tovornih vagonov bivših jugoslovanskih železnic.

Položaj na Češkem

Bern, 13. oktobra. DNB poroča, da smrtna obdoba nad Eliašom, bivšim predsednikom vlade, še ni bila izvršena, ker bo zaslišan še v nekem drugem procesu. Včeraj je bilo na smrt obsojenih 12 oseb.

Visoki Komisar na velesejmski razstavi

Eksc. Grazioli je napovedal, da bo prihodnji velesejem mednarodnega značaja, ker se ga bodo udeležile balkanske države in Nemčija

Ljubljana, 13. oktobra.

Visoki Komisar Eksc. Grazioli je včeraj obiskal velesejmsko razstavo. Spremljali so ga razni obojstojniki in predstavniki krajevnih oblasti. Eksc. Visoki komisar je prišel pozdravit italijanske in domače razstavljalce, ki so s svojim delom prispevali k uspehu te gospodarske prireditve, ki je dvajseta po zapovrstnem redu in prva v znamenju liktorskega snopa.

Visokega gosta so sprejeli na velesejmu zastopniki velesejma, zastopnik Vis. Komisarata comm. Pollicei, cav. Bagatini in drugi sodelavci. Po pozdravu je Eksc. Grazioli stopil v paviljon, kjer razstavljajo nekatere panoge velike industrije. V paviljonu so se zbrali številni predstavniki te industrije, ki so prispevali precejšen delež k uspehu razstave z najrazličnejšimi izdelki. Visoki gost je stopil nato na stroj trdnice Ansaldo in povzel besedo rekoč, da to slavje ni takšno, da bi pomenilo zaključek velesejmskih razstav sploh. Potem se je zahvalil razstavljalcem za njihovo številno udeležbo in rekel, da je ta razstava izpolnila nalogo, ki ji je bila poverjena, namreč: pokazati novi Pokrajini vso proizvodnjo zmogljivosti italijanske industrije. Omenil je tudi, da je bil velesejem organiziran v najkrajšem času in sicer zavoljo pripravljenosti in razumevanja vseh razstavljalcev. Napovedal je, da bo prihodnji velesejem urejen na širši podlagi, ker se ga bodo

udeležili tudi drugi balkanski narodi kakor tudi zavezanci Nemčiji. Velesejem bo imel mednarodni značaj in se bo začel prvo soboto v juliju prihodnjega leta. Na njem bodo seveda sodelovale tudi vse panoge italijanskih narodnih produkcijskih sil. Nato je izrekel zadovoljstvo nad razstavljalci, ki so storili svojo dolžnost in jih pohvalil. Izrekel je tudi zahvalo predsedniku velesejma g. Bonatu, zastopniku velesejma, comm. Polliceiju in cav. Bagatiniju. Zahvalil se je tudi trdnici Diffuse kakor tudi velesejmski družbi v Padovi za sodelovanje, ki sta ga izkazali ob tej priliki.

Navzoči so toplo pozdravili besede Eksc. Graziolija. Spregovoril je nato zastopnik trdnice S. Giorgio De Angelis, ki se je zahvalil v imenu vseh razstavljalcev za naklonjenost in za obsežno podporo in zadržal v imenu vseh razstavljalcev na ljubljanskem velesejmu, da so vsi prišli v Ljubljano, da bi prikazali dvig industrije proletarske in vojaške Italije.

V imenu slovenskih razstavljalcev se je zahvalil industrijec Lajovic, ki je izrekel zahvalo v svojem in v imenu svojih tovarišev za naklonjenost, ki jo je pokazal Visoki komisar, kakor tudi za njegovo skrb za novo pokrajino.

Visoki komisar je nato pozval navzoče, naj pozdravijo Duceja, kar so vsi storili z velikim navdušenjem, potem pa je med toplimi pozdravi zapustil velesejmske prostore in odšel v vladno palačo.

Številni obiskovalci iz Trsta na velesejmu

Ljubljana, 13. oktobra.

V Ljubljano je prispela skupina učiteljev srednjih in ljudskih šol iz Trsta in člani fašističnega kulturnega zavoda. Skupino vodita zastopnik srednjoškolskih učiteljev prof. Bissofi in Cusma kot zastopnik ljudskoškolskih učiteljev. Dopolnila je bila skupina šolnikov sprejeta pri Visokem Komisarju, ki jih je prijateljsko pozdravil. Popoldne so si ogledali velesejem.

Visoki Komisar je sprejel tudi voditelje fašistične zveze trgovskega delavstva v Trstu, katere je vodil nar. sv. Vagliano. Na postaji so zastopnike vodstva sprejeli voditelji krajevnih sindikatov na čelu s predsednikom Pokrajinske zveze dr. Alujevič. Ko so si ogledali sedež krajevnih zvez, so gostje odšli v vladno palačo, kjer je nar. sv. Vagliano izročil Visokemu Komisarju pozdrave trgovskih namestencev v Trstu. Tudi te je Eksc. Grazioli prisrčno in prijateljsko pozdravil in poudarjal pomen njihovega poslanstva v tem posebnem času. Pri sprejemu je bil navzoč tudi dr. Alujevič. Svoj govor je Eksc. Visoki Komisar zaključil s pozdravom Kralju in Cesarju in Duceju.

Včeraj jutraj je prispelo v Ljubljano tudi 150 uradnikov Jadranske zavarovalne družbe pod vodstvom comm. Saneina, ki je prinesel Visokemu Komisarju pozdrave Dopolavora RAS in pozdrave predsednika družbe Eksc. Suvicha. Tudi ta skupina gostov si je z velikim zanimanjem ogledala velesejem in posebno razstavni paviljon italijanskega zavarovalstva.

Ustaška misija je obiskala tudi velesejem

V soboto popoldne je obiskal tajnik ustaške stranke Lorković s svojo ženo, hčerko in spremstvom velesejem. Pri tem obisku sta ga spremljala Eksc. Visoki komisar in njegova gospa.

Misija ustaške stranke je prišla v Ljubljano v soboto popoldne. Pri prihodu vlaka ob 12.30 je hrvatsko misijo pozdravil Eksc. Visoki komisar s svojo soprogo, nadalje voditelji in drugi zastopniki krajevnih oblastev. Gospej in gospodini Lorković je poklonil cvetice v imenu ministra Casertana vodja tiskovnega urada delegacije fašistične stranke v Zagrebu. Potem je g. Lorković v spremstvu Visokega komisarja zapustil kolodvor pozdravljen z vojaškimi častmi.

Popoldne ob treh so se gostje v spremstvu Visokega komisarja podali na velesejem, kjer so si podrobno ogledali vse paviljone, zlasti pa so se zadržali pri onih razstavnih prostorih, ki so pomembni za industrijski razvoj.

Okoli petih popoldne se je ustaška misija poslovila od Visokega komisarja in je odpotovala v avtomobilih v Zagreb.

Navodila za sestavo inventarja oblačilnih predmetov

Iz Rima poročajo, da so že začele trgovske organizacije deliti interesom tiskovine za prijavo zaloga oblačilnih predmetov dne 29. septembra 1941. Inventar bo sestavljen po 6 velikih skupinah: tkanine, pletenine, konfekcija, druge konfekcije, hišno perilo, čevlji in razno.

V skupini tkanin je treba izpolniti inventar za naslednje predmete: tkanine za obleke, površnike in plašče za moške in ženske, podloge, tkanine za osebno perilo, tkanine za hišno perilo, lahke tkanine za zavese, težke tkanine za pohištvo, zavese in tapete, nepremočljive tkanine na splošno in vse druge neimenovane tkanine, razen onih, ki so v prosti prodaji. Kar tiče obleke, plašče in površnike, bodo ločeni po tem, ali vsebujejo volno ali druge tekstilne snovi.

V skupini pletenin je treba sestaviti inventar po komadih in parih in sicer posebej za poletno in posebej za zimsko blago, posebej ali gre za moško, žensko ali deško ali dekliško ali otroško robo: maje, spodnje hlače, kombinirane, zunanje maje, nogavice in fine nogavice, kopalne obleke in kratke nogavice.

Pri konfekciji bo treba sestaviti inventar po številu komadov ali parov in pa po tem, v koliko vsebuje konfekcija volno (z določenim odstotkom) in po tem, v kakšen namen se porablja (za moške, ženske, dečke, deklice in otroke) razen seveda pletenin. Pri tem pa so delovne obleke izključene. Gre za obleke, suknjiče, hlače, otroške hlače, sutane, plašče, površnike, nepremočljive plašče, srajce, vključno kombinirane in spodnja ženska oblačila.

V skupini drugih konfekcij je treba prijaviti po parih in komadih: vse delovne obleke, suknjiče za delo, delovne nogavice, kratke nogavice, nepletene spodnje hlače, kopalne plašče, pižame, domače obleke, robe, prepadniške, šale in rute.

V skupini perila se bodo vpisali predmeti po številu komadov in sicer posteljne odeje, potne odeje, blazine, posteljna pokrivala, posteljno perilo, prevleke za vzglavje in modroce, namizni prti za 6, 12 in več oseb, prtiči, brišče vseh vrst, obrisače.

Obutev. V tej skupini je treba napraviti inventar po parih in sicer z delitvijo za moške, ženske, dečke in otroške čevlje, razen obutve za industrijske svrhe in varšivne obutve, ki jih je prijaviti brez razlike: usnjena obutev, druga obutev (gumasta ali tkanasta), domače čevlje (samo one z usnjem ali gumo ali tkaninami), obutev za industrijske in varovalne svrhe.

V skupino razno pa pridejo po številu: košanti in usnjeni kovčki, krzno ter vsi drugi nenaštet predmeti, ki se prodajajo na drobno.

Trgovinski sporazum med Italijo in Bolgarijo

V Sofiji je bila pretekli teden podpisana vrsta trgovinskih sporazumov med Italijo in Bolgarijo. Na osnovi teh sporazumov je bil sklenjen tudi načrt za medsebojno blagovno izmenjavo do 30. junija 1942. Skupni promet do tega časa bo znašal 800 milijonov lir, kar pomeni dejansko počevoritev dosedanjega obsega blagovnega prometa. Bolgarija bo izvažala v Italijo suho povrtnino, perutnino, jajca, prašiče, krmila, oljasta semena in krmila, nadalje razne surovine kot n. pr. kovinske rude, surove kože itd. Nasprotno pa bo Italija dobavljala Bolgariji prejo in tkanine iz umetnih snovi, nadalje farmacevtske proizvode, stroje in druge italijanske industrijske proizvode. Pri pogajanjih so bila rešena tudi razna prometna vprašanja.

Belgijska banka dobi nazaj zlato zalogo

Bruselj, 13. okt. AS. Belgijska narodna banka je tožila francosko narodno banko, da ji mora vrniti vse zlato, ki je bilo zaupano francoski narodni banki po izbruhu vojne. Tožba je bila obravnavana sedaj v apelaciji in je belgijska narodna banka tožbo dobila.

Veliki pomen ukrajinskega gospodarstva. »Eco di Roma« priobčuje naslednje podatke o ukrajinskem gospodarstvu. Po starih statistikah iz leta 1933 je dala Ukrajina 4,9 milij. ton pšenice, 4,7 milij. rži, 3,4 milij. ječmena in 2 milij. ton ovs. Nadalje proizvaja Ukrajina 1,3 milij. ton krompirja, raznih povrtnin 1,2 milij. ton, rastlinskih olj 80.000 ton, sladkorja 2 milij. in leta 1936 tudi 36.000 ton bombaža. V letu 1940 je znašala posejana površina 25,7 milij. ha in je znašal pridelek na ha: žito 14,7, krompir 108,6, lan 17,5 in sladkorna pesa 180 met. stotov. Ze v prejšnji svetovni vojni je bilo v Ukrajini 50.000 mlinov, 220 sladkornih tovarnih in je bilo produciranih 40 milij. konzervnih skateli. Leta 1935 je znašala proizvodnja železa 7,6 milij., jekla 6,1 in valjanih proizvodov 4,7 milij. ton. Rezerve premoga cenijo na 68 milijard ton, lignita na 5 milijard, nadalje železne rude na 2 in manganove rude na 0,4 milijarde ton. Poleg tega so v Ukrajini znatna ležišča cinka, živega srebra, boksita, grafit, azbesta, proizvodnja je tudi velika v koksu in rudniških oljih.

Izvršbe na Hrvaškem. Kot znamo je bil maja izdan na Hrvaškem zakon, ki je do konca avgusta letos prepovedoval prisilno izvršbo pravomočnih sodb in prisilno izvršbo v zavarovalne svrhe. Sedaj pa je ta zakon izšel na novo, tako da velja prepoved izvršbe do konca letošnjega leta.

Beaverbrook in Harriman sta se zlasti potrudila, da bi pomirila angleško javno mnenje, kajti Angleži so sedaj zelo slabe volje zaradi omahovanja in počasnosti angleške in ameriške vlade, ki se ne moreta odločiti za hitrejši nastop kljub temu, da ee vojna na vzhodu bliskovito razvija. Angleška in ameriška vlada najbrž nista pri volji, da bi Rusiji hitro poslali pomoč, ki sta jo obljubili.

Prav tako bi bilo zanimivo presoditi nasprotja, ki obstajajo med izjavami članov obeh zastopstev. Angleški zastopnik je namreč poudaril, da bo največji del vojnega gradiva poslala v Rusijo Amerika, ameriški zastopnik pa je izjavil, da bo Amerika podprla dela za povečanje železniške proge v Perziji. Po tej progri bodo namreč morali voziti vojni gradivo v sovjetsko Rusijo. Ameriški zastopnik je še dodal, da je sovjetska vlada zadovoljna z gradivom, ki ji ga pošilja angleška vlada.

Iz teh nasprotujočih si izjav ee vidi, da skušata angleški in ameriški zastopnik zvrčati drug na drugega vso odgovornost za pomoč Sovjetom. Te izjave pa se ne strinjajo med seboj, strinjajo se samo v enem, to je: v vzajemnosti Anglije in Amerike proti boljševškemu režimu.

Novo akademsko leto na ameriškem zavodu v Rimu

Rim, 13. okt. AS. Italijanski zavod za ameriška vprašanja v Rimu je včeraj popoldne s posebno slovesnostjo začel novo šolsko leto. S to slovesnostjo so proslavili 449. obletnico, odkar je Krištof Kolumb odkril Ameriko.

Te slovesnosti se je udeležil diplomatski zbor vseh latinskih ameriških držav, prav tako pa so prišli številni diplomatski zastopniki evropskih držav, navzočih je bilo mnogo akademikov, senatorjev in članov korporacijske zbornice.

Uvodni govor je imel predsednik zavoda, ki je v svojem govoru med drugim izjavil, da se sedaj, ko proslavljamo to obletnico Kolumbovega dejanja, ki je prineslo novemu svetu krščansko civilizacijo, danes pomikajo konvoji, ki vozijo razdiralno orožje, katero naj podaljša vojno, ki je usmerjena proti evropskemu duhu, proti krščanstvu in ki jo vodi plutokracija in boljševizem. Toda blizu je dan, ko bodo poti na Oceanu zopet svobodne in odprte za novo duhovno in gospodarsko izmenjavo. Nastopila bo doba, ko bo svet osvobojen nasilja zlata ter bo delo sveta slonelo na spoštovanju osebnosti in dela.

Ford čaka na razvoj ofenziv

Rim, 13. okt. AS. »News Chronicle« piše, da je razvoj ofenzive na vzhodu zelo presenetljiv ves svet. Nemci pošiljajo v vse odseke nove rezerve, in sedanja ofenziva na srednjem odseku vzhodnega bojišča je dokazala tolikšno prodornost nemške vojske, da se kaj takega še ni videlo v zgodovini. Po zloumu Rusije je treba pričakovati največji sunek proti Angliji in sicer ali naravnost na Anglijo ali pa na angleška posestva po svetu. Značilno za presojanje sedanjega položaja je dejstvo, da ogromne tovarne v Ameriki in sicer Fordove tovarne, še niso začele izdelovati vojnega gradiva in čakajo na razvoj na teh bojiščih.

Iz Hrvatske

»Novi list« poroča iz Petrinje, da je blizu Bosanskega Petrova padel v boju s komunisti in četniki vsaški polkovnik Ivan Matagić.

65 let zagrebškega Mirogoja. Letos na praznik Vseh svetih bo poteklo 65 let, odkar obstaja znano zagrebško pokopališče Mirogoj. Na leto pokopljejo na mirogojskem pokopališču povprečno okoli 3000 ljudi. Od leta 1876 pa do danes je bilo pokopanih na Mirogoju okoli 140.000 mrtvecev.

Rok za vpis na zagrebško vseučilišče podaljšan. Rok za vpis na zagrebško vseučilišče je podaljšan do 18. oktobra. Iz »Reda predavanja« je razvidno, da na zagrebškem vseučilišču pri predavanjih ni večjih sprememb v primeri s prejšnjimi leti. Edino pri predavanjih na filozofski fakulteti je bistvena razlika od prej.

Nova ženska gimnazija v Travniku. Te dni je bila v Travniku odprta nova ženska gimnazija. Ker zaenkrat še ni dovolj civilnega proforsorskega osebja, jo bodo vodile profesorice iz vrst sester usmiljenk.

Pravaši so se poklonili poglavniku. V nedeljo, 12. oktobra, so se poklonili poglavniku starčevićanci, t. j. člani Starčevićanske stranke prava. Vodil jih je predsednik Ivo Klemen.

Nove knjige za ljudske šole na Hrvaškem. Hrvatska prosvetna uprava je že za letošnji jesen pripravila nove šolske knjige za ljudske šole. Pravkar je izšla čitanka za prvi razred z naslovom »Moj dom«. V tisku so tudi čitanka za drugi, tretji in četrti razred. Čitanka za drugi razred bo imela naslov »Moj zavičaj«, čitanka za tretji razred »Moja domovina« in čitanka za četrti razred »Za dom spremni«.

Racionirano obleko so zopet začeli prodajati. Zaradi uvedbe kart za obleko in drugo blago je bila na Hrvaškem nekaj časa zapora za vse racionirano blago. Ta rok je sedaj potekel, razdeljene so bile nove karte in prebivalstvo je v velikih množinah navallilo v trgovine, da si nakupi zimske obleke.

Poverništvo za najstrožje izvajanje zakona o prepovedi prekinitev nosečnosti. Minister za narodno zdravje dr. Petrić je imenoval člane glavnega poverništva v Zagrebu in poverništvo v Osijeku, Banji Luki, Sarajevu, Dubrovniku in Gospiću, ki bodo opazili, da se bo na njihovem področju najstrožje izvajal zakon, po katerem je prepovedano vsako odstranjevanje človeškega plodu.

Razstava hrvatske umetniške fotografije. Pod geslom »Lepa naša domovina« so v soboto odprli v Zagrebu razstavo hrvatske umetniške fotografije.

Poseben razred za muslimane na banjaluškem učiteljsku. Prosvetni minister dr. Budak je podpisal odredbo, s katero je dovolil na banjaluškem učiteljsku otvoritev posebnega razreda za muslimane in muslimanke.

Zagrebska občina je prevzela nase vso oskrbo mesta z mlekom.

Zadržanje Turčije

München, 13. oktobra. AS. Tukašnje časopisje piše o gospodarski pogodbi med Nemčijo in Turčijo in pravi, da je Turčija v neposrednem stiku z bojišči. London in Moskva izvajata izreden pritisk na turško vlado. Toda na Turčijo bolj vplivajo nemške zmage kot angleške službene intervencije. Anglija bi rada videla, da bi Turčija spustila skozi Dardanele ostanke sovjetskega brodovja. Toda dosedanje zadržanje Turčije je dokaz, da kaj takega ne bo pustila.

Angleški listi so omejili svoj obseg

Rim, 13. okt. AS. Angleški listi so še bolj omejili obseg strani in sicer utemeljujejo to s tem, da primanjkuje papirja v Angliji.

Letalska nesreča v Ameriki

New York, 13. okt. AS. V Texasu je velik ameriški bombnik treščil na hišo, ker so letalu po vzletu nenadoma odpovedali motorji. Letalo je zgorelo. Na pomoč so prihiteli vojniki z letališča in šele po dolgem delu so lahko izpod letala izkopalji zoglenjeni trupli obeh letalcev in 13 oseb, ki so bile pri posadki letala. Hiša je tudi zgorela. Ni bilo mogoče še ugotoviti, koliko oseb je zgorelo v hiši.

Velik ameriški parnik popravljajo

Washington, 13. okt. AS. Mornariško ministrstvo je objavilo, da je v ladjedelnico priplul velik ameriški parnik za promet čez Atlantik »Queen of Bermuda«.

Nesreča španskega parnika

Madrid, 13. okt. AS. V bližini Suameza se je potopil španski parnik »Virgen Solada«. Parnik je žrtve velike nevihte na morju. Utonilo je 8 članov posadke.

Iz Trsta

Smrt vzornega, uglednega moža. V visoki starosti 84 let je umrl v Miramaru pri Trstu gospod Josip Agneletto. Pokojnik je bil doma iz Marežiga v Istri, kjer je imel kmetijo. Bil je mož korenjak, odločno zavednega značaja, pošten skoz in skoz ter silno delaven in marljiv. Vzorno je gospodaril na svojem posestvu, lepo je vzgojil svoje otroke ter jim pomagal, da so dosegli ugledne življenjske položaje. V Istri je bil splošno znan in spoštovan, povsod je imel samo prijatelje, ki si jih je pridobil s svojim lepim značajem in ljubeznivo naravo. Večer svojega življenja je preživel pri svojem sinu, znanem tržaškem odvotniku. Ob mrtvaškem odru svojega očeta so bili zbrani vsi otroci ter so ga spremili skupaj z mnogimi prijatelji in znanci na pokopališče Sv. Ane v Trstu, kjer je našel svoje zadnje počivališče v domači zemlji. Bodj ohranjen vzornemu možu trajen spomin, žalujočim naše globoko sožalje.

Tudi na Krasu imajo trgatve. V preteklem tednu se je pričela trgatve tudi na Krasu ter je sedaj večinoma že končana. Vreme je bilo za časa trgatve prav ugodno, kar bo na kakovost novega pridelka precej vplivalo. Kakovost bo bolj srednje vrste, grozdje je začelo prepozno zoreti ter je kljub topli, sončni jeseni dobilo premalo sladkorja. Glede količine pa je pridelale zelo različnih glede na lege in kraje. V teranskem okolišju okrog Tomaja so imeli deloma točo, še večjo škodo pa je povzročila peronospora. Pridelek terana je zategadelj bolj slab ter ga bo letos jako malo. Drugod, kjer ni bilo toče in peronospora, pa je količina prav zadovoljiva. Ponekod primanjkuje vinogradnikom celo posede, da bi ves pridelek lahko v redu spravili. Prav nič se sedaj še ne ve za ceno ter se zaradi tega kupljen ne razvija. Tudi točenje novega vina je do 1. novembra prepovedano. Zanimanje za novi pridelek pa je veliko, ker so zaloge starega vina prav neznačne.

Praznik nemške kolonije. Tržaška nemška kolonija je praznovala v nedeljo, dne 5. oktobra praznik žetve (Erntefest). — Mnogoštevilni člani kolonije so se sestali pod vodstvom nemškega generalnega konzula von Druffela v slavnostno okrašen dvorani La Sala Massima. Kot slavnostni govornik je nastopil princ Schaumburg-Lippe, eden izmed najvišjih funkcionarjev narodno-socialistične stranke in intimni sodelavec Hitlerja, ki je prispel nalašč za to proslavo v Trst.

Praznik grozdja v Trstu. V tekočem tednu, od 12. do 19. oktobra, slavi vsa Italija že dvajseti »praznik grozdja«. Za Italijo kot deželo grozdja in vina je ta praznik ena najlepših, najpomembnejših proslav, s katerimi ee zahvaljuje dežela Stvarniku in naravi za najslajši sad svoje zemlje. Praznik grozdja slavimo tudi v Trstu. Pretekli teden je sklical mestni župan posebno anketo, na kateri se je določil spored tega praznovanja, ki je letos prirojen vojnim razmeram. V Trstu se praznuje praznik grozdja na pomemben način: ranjeni in bolni vojaki, ki leže po tržaških bolnišnicah, dobivajo zastoj zavoj lepega grozdja. Prav tako dobivajo v tem tednu grozdje zastoj otroci v sirotišnicah ter otroci vpoklicanih vojakov. Trgovsko združenje je darovalo v ta namen 25 kvintalov grozdja, druge ustanove pa so prispevale večje denarne zneske, s katerimi se je grozdje nabavilo, tako da se bo razdelilo okoli 100 kvintalov grozdja. Občinstvo pa je imelo priložnost, da si je v tem tednu nabavilo grozdje pri prodajalcih po znižani ceni, česar se je v obilni meri poslužilo.

Umrl je v Trstu cav. uff. inž. Viktor Lorandi, eden vodilnih konstruktorjev in strokovnjakov v tržaških ladjedelnih. Pokojnik je užival kot strokovnjak svetoven sloves ter je bil velikokrat poslan v raznih misijah v Turčijo, Brazilijo, na Portugalsko ter v razne druge države v vseh delih sveta, kjer je sodeloval pri ladjedelnih poslih.

Tržaški likovni umetniki bodo razstavili. Po velikem uspehu, ki ga je letos dosegla razstava likovne umetnosti Julijske Benečije na Reki, bomo imeli podobno umetniško prireditev sedaj v Trstu. Dne 25. oktobra se odpre v Galeriji Corso v pritličju in v pivem nadstropju nameščena razstava tržaških likovnih umetnikov. Odprta bo ostala ves mesec november. Skrajša so namerali, da bi razstavili v Trstu tudi likovni umetniki iz Trsta in iz Tržaške pokrajine, ki so poslali svoja dela na razstavo na Reko. Ker pa je bilo na Reki veliko del prodanih ter njihovih avtorji z njimi več ne razpolagajo, bo sedaj imela razstava v Trstu širši obseg ter ee je bodo udeležili tudi umetniki, ki na Reki niso bili zastopani, drugi pa bodo zopet razstavili nova dela iz najnovejšega časa.

Anglija in Amerika še ne vesta, kako pomagati Sovjetski Rusiji

Rim, 13. okt. AS. Ko sta se lord Beaverbrook in Harriman, ki sta vodila angleško in ameriško zastopstvo na konferenci v Moskvi, vrnila v London, sta podala razne izjave. Ruski politični krogi poudarjajo s tem v zvezi naslednje:

Beaverbrook in Harriman sta se zlasti potrudila, da bi pomirila angleško javno mnenje, kajti Angleži so sedaj zelo slabe volje zaradi omahovanja in počasnosti angleške in ameriške vlade, ki se ne moreta odločiti za hitrejši nastop kljub temu, da ee vojna na vzhodu bliskovito razvija. Angleška in ameriška vlada najbrž nista pri volji, da bi Rusiji hitro poslali pomoč, ki sta jo obljubili.

Prav tako bi bilo zanimivo presoditi nasprotja, ki obstajajo med izjavami članov obeh zastopstev. Angleški zastopnik je namreč poudaril, da bo največji del vojnega gradiva poslala v Rusijo Amerika, ameriški zastopnik pa je izjavil, da bo Amerika podprla dela za povečanje železniške proge v Perziji. Po tej progri bodo namreč morali voziti vojni gradivo v sovjetsko Rusijo. Ameriški zastopnik je še dodal, da je sovjetska vlada zadovoljna z gradivom, ki ji ga pošilja angleška vlada.

Iz teh nasprotujočih si izjav ee vidi, da skušata angleški in ameriški zastopnik zvrčati drug na drugega vso odgovornost za pomoč Sovjetom. Te izjave pa se ne strinjajo med seboj, strinjajo se samo v enem, to je: v vzajemnosti Anglije in Amerike proti boljševškemu režimu.

Pokopane angleške in ameriške nade

Berlin, 13. okt. AS. Diplomatski esotrudnik lista »Berlinerzeitung« piše, da se velikanška vojna na ruskem bojišču razvija tako, da je sovjetska Rusija obsojena na razpad in ta razpad bo pokopal pod seboj boljševizem. Pokopane pa bodo tudi vse angleške in ameriške nade. Evropska Os ozarja na vseh štirih straneh Evropo in moč Osi bo do locala potek nadaljnjih dogodkov. Sovražniki Osi se bodo morali ukloniti resničnim dejstvom. Zopet ee je izkazalo, da je angleško in ameriško orožje takšno, da nikdar ne more priti pravočasno na cilj in tako so se za Anglijo in Ameriko rodili novi porazi, Nemčija in njeni zavezniki pa lahko oprti na svojo notranjo fronto, bliskovito nastopajo, zlasti pa tam, kjer bi bilo pričakovati novih sovražnih sunkov. Sile Osi so na mestu povsod, pa naj bo bojišče dolgo na tisoče kilometrov. Komaj je končala ena doba vojskovanja, ee že sproži napad Osi na drugem odseku Angleško in ameriško orožje pa mora med p'uti po morjih in ladjah so poleg tega vedno izpostavljeni možnosti napadov s strani podmornic in letal. Angleško in ameriško orožje je tako obsojeno na to, da prihaja prepočasno. Velika nemška zmaga na vzhodu je popolnoma pokopala vse nade, ki so jih gradili v Londonu.

Novo življenje v Baragovem

Naši javnosti je znano, da je ljubljanski gosp. škof svojo cvetočo gimnazijo v prenesel v Ljubljano. Visoki komisar je z veliko uvidenostjo prenos odobril. Skoraj vsi bivši dijaki iz Ljubljanske pokrajine so se priglasi za sprejem, poleg njih tudi precej prvošolcev, vseh skupaj okoli 190. Treba je bilo najti zanj stroho in stan. Tu prinašamo nekaj informacij o zopetni vpostavitvi te lepe ustanove, katere propad bi danes pri nas vsakdo težko občutil.

Že drugi dan po razpustu, ko se je nekaj profesorjev zbralo na škofiji, je škof dr. Rožman sprejel misel, da bo treba v jeseni odpreti vsaj nekaj razredov v Ljubljani, da škofija ne ostane brez dijaškega semenišča. Misel na obnovo Alojzijevega, ki jo je nekdo sprožil, je bila koj pokopana, ker je lastna gimnazija le nekaj drugega. Čez nekaj tednov je prišel iz št. Vida nekdanji zavodski ekonom megr. Al. Markež, ki se je s svojimi bogati izkušnjami lotil podrobnega dela za obnovo. V Slomškovega zavodu se je uredila pisarna, kjer so pridno sejali vodja kan. Šimenc, ravnatelj prelat dr. Breznik in g. ekonom. Vodstvo uršulinskega samostana je bilo pripravljeno pouk na svoji gimnaziji tako urediti, da bi bili razredi popoldne na razpolago škofijski gimnaziji. S tem so uršulinke v enem letu že drugič globoko zadovolje slovensko šolstvo. Spomladaj so dale stroho državni klasični gimnaziji, jeseni pa škofijski. Za stanovanje profesorjev in dijakov je imelo vodstvo na izbiro Slomškovega doma, ki mu ga je nudila druga naša velika kulturna družina, cistercijani v Stični. Poslopje je opremljeno za dijaški konvikt, a za potrebe škofijskega zavoda premajhno. Druga možnost je bilo na pol dovršeno Baragovo semenišče. V tem pa je bilo že precej ljudi in za dovršitev vodstvo ni imelo denarja. Zato sta se škofija in vodstvo odločila, da prodasta hišo v Trdinovi ulici, ki jo je škof dr. Rožman kupil, da bi se z njenimi dohodki vzdrževali upokojeni profesorji. Izkupček je omogočil, da se je začelo novo Baragovo semenišče, ki se sedaj na kratko imenuje Baragovo, pripravljati za sprejem dijakov.

Takoj za cerkvijo sv. Cirila in Metoda je majhno upravno poslopje, kamor so se naselile uč. uršulinke, ki so prevzele gospodinjstvo. Glavni vhod je še vedno tak, kakršnega so pustili zidari. V dnevni dijaški sobah so velike mize, kakor po velikih knjižnicah. Pri njih študira po 4 do 8 dijakov. Velikih spalnic ni več. Večinoma so po tri postelje v sobi, le v nekaterih večjih jih je več. Vse sobe imajo tekočo vodo. Prve dni, ko so dijaki prišli, se ni bilo elektrike. Posvetila je 8. oktobra. Dijaki iz bližnje okolice so morali pripeljati s seboj postelje. Izmed ostalih so morali nekateri nekaj dni spati na slamnjakah brez posteljnega ogredja, ker salezijanske delavnice še niso mogle izvršiti naročil. Tudi parket se ni bil povsod položen. Sobe so krasne: svetle, čiste, udobne, kakor bi jih iz škaflice vzeli. Tudi po hodnikih še ni povsod tlaka. Kapela je samo zasilna, a zelo prijazna. Delavci hodijo še vsak dan v hišo in vsak dan se »otvorijo« kaj novega. Naj nihče ne misli, da zato dijak viha nos. Nasprotno! Ve, da danes niso časi za to.

Dasi še ni objavljeno, katere spremembe bodo v učnem načrtu, se šola že vrši s polno paro. Ponavljajo se glagoli, prestavlja se Caesar, Cicero, Homer, Vergil, Horac, Plato, vse po vrsti. Iz šolskih sob se sliši na hodnik učno številjenje, razlaga se kemija, fizika, prirodopis in kaj vem kaj še. Po pouku pa zopet vse hiti domov skozi gnečo Šelenburgove ulice in po široki aveniji, ki nosi sedaj ime po očetu Bleiweisu. Dijakom in profesorjem, ki jih nekako polovica stanuje v Baragovem, kuhajo uč. uršulinke, ki so že pogodile skrivnost slovite zavodske prežganke. Gimnazijo obiskujejo tudi gojenci Knobleharjevega zavoda, nekaj salezijanskih in nekaj takih, ki stanujejo v Ljubljani. Vseh se je vpisalo okoli 190.

Zavod sv. Stanislava torej krepko živi. Je pa le še v marsičem hudo reven. Zlasti ni parlamentov, ni kelihov, ni druge oprave za kapelo, a kar je, je izposojeno, ni križevega pota, ni slik, nobenega harmonija v hiši, en sam klavir, a izposojen, ni notnega materiala, ni knjižnice. Če pa vprašajo vodjo kan. Šimenc ali ekonomo msgr. Markeža ali kogar koli že v hiši, dobiš optimističen odgovor: »Če danes, ko Bog tako temeljito rahlja vezi med človeškimi srci in igračkami, ki se imenujejo poest, premoženje, lastnina in podobno, ne dobimo teh malenkosti, ki nam še manjkajo, bi bilo pa res čudno, posebno za nas kristijane.«

Rudno bogastvo kotline Donec

»Völkischer Beobachter« popisuje v eni svojih zadnjih številok ogromno rudno bogastvo te kotline za sovjetsko industrijo. Pisec omenjenega članka Karl Neuscheler poudarja, da se v tem delu Sovjetske unije ure in ure daleč vrsti dimnik za dimnikom, industrijska naprava za novimi tovarniškimi podjetji. Enemu industrijskemu naselju sledi drugo. V tem industrijskem delu, ki se raztega na površini 22.280 kvadratnih kilometrov, je najgostejše industrijsko prebivalstvo v Evropi sploh ter pride 131 ljudi na kvadratni kilometer.

Kotlina Donec spada med najstarejša industrijska središča Sovjetske unije. Razvoj industrije je seveda močno pospeševalo ogromno rudno bogastvo in dobre prometne zveze. Posebno bogata rudna ležišča so v kraju Krivoj Rog in Kerč na Krimu. Ogromne zaloge mangrove rude so pa na Kavkazu pri Nikopolju. V bližini so tudi ogromne električne naprave in najbogatejši ruski petrolejski vrelci. Tako je dolina Donca postala zase zaokrožena industrijska enota, ki je imela vse pogoje za še večji razvoj.

Zaloga premoga v tej kotlini cenijo na 70. nekateri celo na 90 milijard ton. Važen je tudi antracit, zatem premog za koks, ki ne zaostaja za premogom iz Porurja. V strateškem pogledu je izredno važna okolnost, da ima dva največja rudnika mangana Sovjetska unija ravno v tem delu svoje države. V Nikopolju in Georgiji. In mangan je za izdelovanje jekla neobhodno potreben. In tudi petrolej je za vodstvo sedanje vojne izredno potreben. In brez vsega tega je deloma že, deloma pa še bo ostala Sovjetska unija, ker je edina dvotirna železnica iz kavkaškega področja v centralno Sovjetsko izpeljana čez Rostov ob Donu in čez kotlino Donca.

Razen rudnega bogastva v Dončevi kotlini ima Sovjetska unija še nekaj manjših rudnikov in zalog premoga. Enakovreden premog ima samo še v kotlini Kuznez v Zahodni Sibiriji med zgornjim Obom in Jenisejem, ki so pa oddaljeni od drugih rudnikov in orožaren na Uralu 2500 kilometrov. Premogovniki v kotlini Donca so vzdrževali ne samo vsa kovinsko industrijo in orožarne v Ukrajini, temveč tudi ostale največje sovjetske industrije, kot n. pr. drugo največjo tovarno za izdelovanje vlačilcev v Sovjetski uniji v Harkovu, tovarno za izdelovanje poljedelskih strojev »Stalinc« v Rostovu, največjo sovjetsko tovarno za izdelovanje lokomotiv »Oktobrska revolucija« v Vorosilovgradu, tovarno za izdelovanje žveplene kisline in amoniaka »Kujbišev« v Konstantinovu, kakor tudi vso težko industrijo v Tuli in moskovskem področju in celo v Petrogradu.

Kotlina Donca je po zahtevanju »Völk. Beobachterja« za sovjetske orožarne osrčje in žila odvodnica.

Harkov

Takoj za ukrajinsko prestolnico Kijevom je bil Harkov pred leti in je še danes ukrajinsko najvažnejše gospodarsko središče. Zemljepisni položaj Harkova je odličan: leži na sredi med potjo Mo-

SCIATICA

Il Dottore DE FERRARI darà informazioni sulla cura del Dottore MUNARI DI TREVISO per l'artrismo e reumatismo a chi ne avesse interesse, ricevendo

dalle 9 alle 12 e dalle 15 alle 17 presso l'Hotel Union a Lubiana dal 16 Ottobre 1941/XIX

Dr. DE FERRARI bo dal informacije o zdravljenju artritis in reumatizma po metodi dr. MUNARI-JA iz TREVI-SA vsem, »ki se za to zanimajo ter bo sprejemal

od 9. do 12. in od 15. do 17. v Hotelu Union v Ljubljani od 16. oktobra 1941 dalje

„Bodite modri...“

Modrost je čednost, najlepši odblesek vse-mogočne Modrosti. Moder je učenjak, ki si je z učenjem in pridnim študiranjem pridobil vedo. Ali je taka modrost čednost? Največkrat rabimo besedo »moder« v zvezi z znanstvom, res je. Mislimo, da ima na modrost patent samo učenjak, učenjak s svetlimi, v vse skrivnosti prodirajočimi očmi, učenjak, ki vse svoje ure življenja porabi v to, da proučava in išče nerazrešena vprašanja prirode in znanosti. Toda ta modrost ni čednost, ki nam jo apostol svetuje in nas priganja, da si jo pridobimo. Modrosti hoče od nas, ki s svojim zgledom kaže na Boga, studenec modrosti, s poštenjem in lepim življenjem naj kažemo, da je Bog sam vtisnil svojo podobno v naše srce in bitje.

Saj nam ni tako nejasna ta beseda. Kolkokrat jo uporabljamo v navadnem življenju. Gre mimo nas mlad fant, ki je čeden v obnašanju, vzgleden pri delu in ne prodaja svojega imena v slabi družbi, pravimo: moder fant je. Dekleta vidimo, ki da kaj na čednost in ponos deklišstva, ga ne obesi na modo in ples in umazane poglede, pravimo, modro dekle. Moža vidiš, prijatelja svojega, ki mu ni glazek in harmonika vsa dobrota na svetu, pridno skrbi za družino in gre svojo pot skozi življenje, pa pravijo: moder mož. In enako rečeš o ženi, ki je ne vidiš na vseh vogalih, temveč pridno izpolnjuje dolžnosti svojega stanu. Ni nam tako nejasna in težko razumljiva ta beseda »moder«.

Smehljaš se morda. Niš se ne smeš. Tvoj popravek na tem svetu je eden in edini, oblikovati v okvirju svojega poklica božji obraz. Zato sem tukaj, da oblikujem božjo podobno v sebi in dokler bom skrbel zato, da bi bil ta obraz Boga v meni čim dalje bolj popoln, naj pride kdo in reče, da nisem moder. Nasprotno: vsakdo bo lahko rekel, da sem bedak v očeh ljudi in v očeh Boga, če imam za vse in vsako reč besedo in skrb, le za eno nočem skrbeti, da s svojim zgledom pokažem podobo pravega kristjana.

Rdeči križ sporoča

Pošto naj dvignejo: Bežjak Kristina, Dolenjska cesta; Bojce Stefka, Celovška 32; Borovka Arnošt, učiteljske; Colnarič Ivan, Bleiweisova cesta 50; Cuden Slavka, Linhartova 3; Debenjak Albin, gostilna Šorn; Dermelj Ljubo, upravnik Učiteljskega doma; Dobrota Franc, Fajt Nevenka, Gledališka 10; Filipič Ernest, Gerbičeva 21; Gostinčar Meta, upravnica pošte; Grad Janko, šolski nadzornik v pokouju; Grušen Maca, Keržičeva 6; Jurkovič Katarina, Celovška cesta; Jurkovič Matija, Gasilska ulica; Kogej Jožef, dipl. pravnik; Kontar Dare, Kordin Adolf, Erjavčeva; Kramole Luka, profesor; Krmelj Marija, Na Peči 11; Malešič Janko, Sokolska ulica; Mayer Karel, Meršnikova 6; Melihar Stane, profesor; Mergenthaler Adolf, tovarnar usnja; Miklavčič Franc, Miklošičeva; Pavlovič O., Poljanska cesta; Pilich Ivan, trgovina sadja; Podraž Božica, Gosposvetska 1; Podlesk Joško, Počkar Ljuba, Kladenska ulica; Pogacnik Bogec, Quaglieva 21; Porekar Justa, soproga zdravnika; Pravoslavna cerkevna občina, Rakovšek Mara, Frančiškanska 6; Ribarič Stojanka, Poštni dom; Rudež Vera, poštna uradnica; Stular Nežka, Poštni dom; Sernee Sasa, Peruškova 6; Snoj Marija (prej Tomišelj pri Ljubljani); Špat Jelka, Suštar Janez, Glavna carinarnica; Švigel dr. Anton, Teply Konrad, Urbančič Lojzka, Tavčarjeva 4; Verbančič Slavka, Napoleonov trg 5; Vidmar Nena, Pražškova ulica; Vindiš Hilda, Frankopanska; Vrhovec Mitka, trgovina z brus. kamnom; Vrhunec Cvetka in Smerdelj Edvard, Kavškova 7.

Pisma z dokumenti naj dvignejo: Svojec inž. Grabrijana Dušana, Ilc Terezija, Pred škofijo 17, in Rožič Marinka, Mivka 3.

Paket naj dvignejo: Fegic, Kržiževa 6, Tekave Franc, Gregorčičeva 5, Vagaja Božena, Gorupova št. 16, in Zebot Ciril.

V tajništvo naj se zglašijo: Mirovič S. Miloje, njegovi sorodniki ali znanci, Sojer dr. Franjo in g. Maček, strojni tehnik.

V tajništvo naj se javi odpošiljatelj pisma na naslov: Varu Evgen, Aleksandrova.

Rdečemu križu so darovali: G. Murko dr. Vladimir iz Ljubljane 500 lir; Vodnik Ivanka, 100 lir; Perčinčič Fran, 50 lir in gospa Kokalj Antonija iz Ljubljane 200 lir namesto venca na grob Josipine Viktorije Zibkin iz Gornjega grada. — Plemenitim darovalcem iskrena hvala.

Zahvala. Ob priliki tragične izgube najinega srčno ljubljenega, nepozabnega sina-edina

inž. Sušec Štefana

upravitelja drž. šumske uprave in okr. šumskega referenta v Bičljini

se vsem, ki so nama bodisi pisмено ali osemeno, oziroma s tolažbe polnim obiskom ali pismom izrazili svoja sočutja in sožalja ter nama lajšali najino gorje, pristrčno zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 13. oktobra 1941.

Globoko žalujoči starši: Štefan in Ivana Sušec.

Iz Gorenjske

Visokogorsko orožništvo. Šef nemške policije Himmler je določil, da se bo poslej orožništvo, ki deluje v visokogorskih krajih, imenovala visokogorska žandarmerija (Hochgebirgsmarinie). Za te prihajajo v poštev le tiste postaje, ki morajo patrolirati nad 1500 metrov visoko. To službo bodo opravljali le taki orožniki, ki bodo izurjeni kot policijski gorski vodniki. Njihova oprema bo čisto planinska. Triglavsko pogorje obema dvema postajama, in sicer v Bohinjski Bistrici ter v Bohinjski Srednji vasi. Ti orožniki bodo sodelovali z obmejnimi stražniki, ki so že nastanjeni v nekaterih planinskih kočah. Ti orožniki bodo oskrbovali tudi vojaška pokopališča v teh krajih. Poveljnika obeh teh dveh gorenjskih postaj sta orožniška mojstra Kaiser in Steinwender.

21. obeleženico koroskega plebisita so v Celovcu 10. t. m. slovesno obhajali. Vse mesto je bilo v zastavah. Bila je velika slavnost na kateri je govoril Gauleiter Kučera, kateri je omenjal tiste zgodovinske dogodke ter nato dejal, da je zdaj Koroska dežela povečana, ker se je vrnila tista od nekdanj nemške dežela južno od Karavank, ki bo v nekaj tednih sestavni del Velike Nemčije in s tem Koroske. Karavanke so postale nemško gorovje. — Istega dne popoldne je bila velika slavnost tudi v Mežiški dolini, kjer je Kučero poslušalo 6000 ljudi.

Toplice v Kotljah. Kakor poročajo nemški listi, so toplice v Kotljah začele delovati ter so v tem kraju napravili lepe kopališke naprave. Listi tudi omenjajo, da ime Kotlje izvira iz besede kotlina.

Tržiške šole so že deloma popravili in obnovili, tako da se je ponekod šola že mogla začeti.

Na lepem goriškem Travniku – ponosnem Trgu Zmage

Sredi Gorice, ob vznožju grajskega hrička, se širi glavni mestni trg, ki se že v davni imenuje Travniki, sedaj pa nosi ponosno ime Trg zmage. Gorica, ki se njeno ime v listinah imenuje že leta 1001, je bila prvotno skupina hiš okoli gradu. Pozneje se je naselje širilo in se raztegnilo do konca Raštala, kjer so bila mestna vrata. Pred mestnim obzidjem so se na obširnem travniku pasle krave in konji. Toda že v listini z dne 19. decembra 1444 se govori o posestvu, ki mejni na zemljiščih naselja »Trauniche«, kar dokazuje, da je stalo na travniku izven obzidja že nekaj hiš.

Listina z dne 2. januarja 1524 pravi, da je Travniki tržiče, na katerem se zbirajo meščani k sodnim razpravam pred goriškimi mestnim sodnikom, »gastaldome«. Leta 1618 so oo. jezuiti nakupili nekaj hiš ob travniku in jih priredili za svoj zavod. Leta 1654 so pa začeli graditi veličastno baročno cerkev sv. Ignacija, ki stoji še danes. Ko je leta 1687 v Gorici divjala kuga,

ki je v enem mesecu pokosila nad 500 oseb, so jezuiti postavili na Travniku na visokem stebri kip sv. Ignacija, a pod njim so vsak dan maševali, da so mogli zaradi karantene zaprti meščani z oken biti navzoči pri maši. V dneh 21. 22. in 23. aprila 1714 se je izvedla na Travniku smrtna obsodba 11 glavarjev tolminskega kmetkega punta, ki so jih vprico vseh županov tolminske deželice obglavili, kar je z umetniško silo orisal naš Ivan Pregelj v »Tolmincih«.

V 17. stoletju se je Travniki zelo spremenil, zakaj vstale so nove hiše, sezidali so dvorec okrajnega glavarja, kjer je zdaj sedež prefekture, padla so mestna vrata v Raštalu, na sredo zazidanega trga so postavili kamnit baročen vodnjak s kipom Neptuna.

Travniki, ki se je pozneje imenoval Glavni trg, nosi zdaj ponosno ime Trga zmage. Po načrtu arh. Fabianija je ves prenovljen in je postal sončno, okusno zaokroženo središče Gorice.

Drobne novice

Koledar

Torek, 14. oktobra: Kalist I. papež in mučenec; Fortunata, devica in mučenica; Just, škof.
Sreda, 15. oktobra: Terezija Velika, devica; Avrelja, devica; Bruno, škof in mučenec.

Novi grobovi

† Dr. Ivan Robida

V nedeljo proti večeru je po dolgem bohanju izdihnil svojo dušo znani ljubljanski zdravnik za živčne bolezni dr. Ivan Robida. Rajni je dolga leta svojega poklicnega delovanja posvetil OUZD-u v Ljubljani ter je bil dolgo let domala edini praktični zdravnik za živčne bolezni v Ljubljani.

Poleg dela kot uradov zdravnik in dela, ki ga je imel kot primarij svojega oddelka v bolnišnici, je dr. Robida svoje proste ure posvetil znanstvenemu in pisateljskemu delovanju. Bil je tudi v drugih strokah zelo izobražen mož, ki si je s svojo pridnostjo nagomadal ogromno znanja.

Pokopali ga bodo v torek ob pol 5 popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah, njegovo truplo pa leži v mrtvašnici splošne bolnišnice. Naj mu sveti večna luč! Njegovim svojim naše sožalje.

† Jože Barle

V bolnišnici je umrl g. Jože Barle, kapetan I. razr. v rezervi in ravnatelj mestnega finančnega urada v Mariboru. Umrl je v prvi tečaj 1893 v Stranah pri Dobrušah na Dolenjskem. Po končani gimnaziji v St. Vidu se je posvetil pravnemu študiju. Že med prejšnjo svetovno vojno, ki jo je prebil vsa štiri leta v vojaški suknji, je bil ranjen. Po končani študiju se je posvetil najprej zadržanju, že leta 1925 pa je vstopil v službo mestne občine mariborske, kjer je ves čas zelo vestno in uspešno vodil mestni finančni urad. Zaprta žena, sina in hčerko. Hudo prizadeti družini naše najgloblje sožalje, njemu pa naj bo Bog pravičen plačnik!

† Josipina Hrovat, posestnica v Ljubljani, je izdihnila svojo dušo v nedeljo ter bo njen pogreb v torek ob pol 4 popoldne v Zal — kapelica sv. Frančiška. Njenim svojim bodi izrečeno naše sožalje, rajnici pa večni mir in pokoj!

Osebnosti

— Poročila sta se v nedeljo v stolni kapelici g. Pielick Evgen. dipl. comerc., sin uglednega ljubljanskega veletrgovca, z gđ. Jožico roj. Ham. Poročne obrede je izvršil prevz. škof dr. Gregorij Rožman. Obilo sreče.

Use Mariborčane

ki so v Ljubljani, obvešča ga. BARBAK POVOĐNIK, bivša lastnica restavracije Novi svet v Mariboru, da se nahaja v Ljubljani v gostilni pri **Fajmoštru** na Sv. Petra nasipu 5 in se vsem toplo priporoča.

Delovanje mladinske Organizacije

Zvezni Podpoveljnik G.I.L.a v Ljubljani je imel v nedeljo 12. oktobra ob 11 popoldne na Zveznem Poveljstvu sestanek z vsemi učitelji telesne vzgoje iz Ljubljanske pokrajine. Potem, ko jim je izročil pozdrave Visokega Komisarja, je Poveljnik mladinske organizacije prof. Cassani dal navodila za fizično šolsko vzgojo in dejal, da so učitelji telesne vzgoje poklicani, da vzgajajo mladino v okviru sedanjega položaja in da sodelujejo z mladinsko organizacijo in z vsemi njenimi sodelavci, ki so določeni za tehnično vodstvo pouka telesne vzgoje. Podpoveljnik Zveze je ob koncu raporta govoril tudi z učitelji telesne vzgoje v naši Pokrajini in izrazil popolno zaupanje, da bodo prav gotovo naredili vse in se bodo posvetili svojemu delu z lojalnostjo in v svojem širokem delokrogu ter ga bodo izvrševali z veseljem, delo, ki jim je zaupano.

Popoldne ob 18 pa je Zvezni Podpoveljnik zbral okrog sebe vse nadzornike in ravnatelje ljudskih, meštanskih in privatnih šol, katerim je na kratko očrtal delovanje mladinske organizacije in dejal, da je potrebno, da tudi oni sodelujejo z njo ter poudaril, da je posebno telesna vzgoja šol v tesni zvezi s to mladinsko organizacijo. Podal jim je navodila ter poudaril velik pomen telesne vzgoje na šolah. Prof. Cassani je med svojim govorom pregledal in razložil probleme, ki naj bodo v tesni zvezi s šolami, ker je to v dobro mladine ter izrazil svoje veselje, da je lahko o tem razgovarjal ravno z nadzorniki in ravnatelji šol, ki posvečajo vse svoje delo vzgoji mladine. Poudaril je, da so ravno šole, ki morajo sodelovati z mladinsko organizacijo, kajti telesna vzgoja je, ki pomaga k moči ter moralnemu in fizičnemu čutu mladine.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob 16. in 19. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 10-30, 15., 17. in 19. uri

Odlomek iz ovrne srednjeveke zgodovine. Film ljub. romantične ter gnilivne in zanimive vsebine

Dekle iz Portici

Luisa Ferida, Carlo Ninchi, Roberto Villa

KINO UNION TEL. 22-21

Odlomci plesalke in izredna očarljive lepote

OUNCHITA MONTENEGRO v prekrasnem filmu or. entalske romantike in humorja

SALOME

V ostalih vlogah: Armando Falconi, najboljši karnatisti igralci v državi, Luis Pepa itd.

KINO MATICA TEL. 22-41

Vesela in zabavna ljubezenska komedija

100.000 dolarjev

Assia Noris, Amadeo Nazzari. Danes poslednjič

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Sprejem na nove zavode GIL-a

Glavno Poveljstvo Italijanske Liktorske Mladine v Rimu je določilo otvoritev za prvo polovico meseca oktobra sledečih novih zavodov:

a) Collegio Femminile per Dirigenti della G. I. L. a Firenze. (Dekliški zavod za voditeljice G. I. L. a v Firenci.) Diklanje bodo obiskovale šole višjega klasičnega reda (od vstevši IV. razreda klasične gimnazije naprej) in po končani študiji se jih lahko sprejme v stalno službo GIL-a.

b) Collegio Femminile per Comandanti di ruolo della GIL a Vittorio Veneto. (Dekliški zavod za poveljnice GIL-a v Vittorio Veneto.) Deklice, ki bodo sprejete in ki so v posesti končnega spričevala II. ali III. razreda klasične gimnazije, bodo nadaljevale učiteljske študije do usposobljenosti in se jih lahko potem sprejme v stalno službo GIL-a.

c) Collegio Maschile per Istruttori corali della GIL a Vicenza. (Moški zavod za učitelje koralnega petja GIL-a v Vicenzi.) Sprejme se v prvi tečaj s končnim spričevalom I. razreda višje ljudske šole ali pa dijake, ki so sprejeti v I. razred gimnazij (od 11. do 13. leta); v drugi tečaj tiste, ki imajo končno spričevalo I. razreda gimnazij (od 13. do 15. leta). Trajanje tečajev je 8 let.

d) Collegio Femminile per Istruttrici corali della GIL a Bergamo. (Dekliški zavod za učiteljice koralnega petja GIL-a v Bergama.) Pogoji sprejema kakor pri točki c. Zavodi za učitelje in učiteljice koralnega petja imajo namen oskrbeti GIL in javne šole z učiteljskim osebjem za koralne tečaje.

e) Dva moška zavoda za pomočnike GIL-a (rezervirana izključno italijanskim vojniim sirotam) v Lecce odnosno v Torino. Obisk teh zavodov se vrši na stroške družin. Glavno Poveljstvo GIL-a je pripravljeno podpirati vredno mladino, ki je v slabih gmočnih razmerah in v ta namen je rezerviralo gotovo število brezplačnih prostorov za mladino te Pokrajine.

Interesenti dobijo vsa potrebna pojasnila pri Zveznem Poveljstvu GIL-a v Via 3 Maggio 14-III.

— Tržaški trgovski nameščenci v Ljubljani. V nedeljo 12. oktobra je obiskala Ljubljano večja skupina tržaških trgovskih nameščencev pod vodstvom nacionalnega svetnika g. Vagliana. Na kolodvoru so pozdravili goste predstavniki Pokrajinske delavske zveze in ljubljanskih strokovnih organizacij. Gostje so se poklonili po svojem predstavištvu najprej gosp. Visokemu Komisarju, nato so si ogledali z nebotičnika Ljubljano, potem pa odšli k skupnemu kosilu v Pokrajinsko delavsko zvezo. Popoldne so si ogledali velesojem. Obisk je pogloblil stike med ljubljanskimi in tržaškimi nameščenci.

— Gospodarska reja kunccev. V zadnjih letih je reja kunccev znatno napredovala. Za sedanje čase je umna reja kunccev še posebnega pomena za vse družine, ki kljub skromnim razmeram, v katerih žive, lahko redijo kunce. Prav letos se je mnogo začetnikov posvetilo reji kunccev, čeprav niso za to imeli niti potrebnega teoretičnega niti praktičnega znanja. Da prihraniti vsem tem novim kuncerejem številna in nepotrebnega razočaranja, sta Zveza društev »Meli gospodar« in Želznicaška splošna gospodarska zadruga sedaj izdali lično knjižico, ki vsebuje vse, kar potrebuje rejec v vsakdanjem življenju. Glavni namen knjižice pa je pomagati začetnikom. Zato je knjižica v prvi vrsti posvečena praktični reji kunccev. Knjižica obsega 120 strani. Posebno poglavje je posvečeno hlevčkom in kletkam, natančno je obdelana tudi prehrana. Natančno je obdelan tudi razpored in vzreja mladičev. Poleg čiščenja hlevčkov, ki je važna za zdravje kunccev, so obdelane tudi najvažnejše kuncje bolezni. Knjižica je zelo posrečena, bogato ilustrirana in bo gotovo našla lepo število hvalnih bralcev.

— Zrebanje nagrad italijanskega narodnega zavarovalnega zavoda INA se je nadaljevalo tudi v »oboto v zavodnem paviljonu. Na vrsto je prišla sedma nagrada za obiskovalce velesojem v znesku 500 lir. Izrebanje je bila številka 6316, ki pripada Luciji Jelčič iz Ljubljane. Galetova ulica 11. Nagradjenka se poziva, naj se zgleda v uradu zavoda v paviljonu INA na sejmu, da dvigne nagrado. — Osmo nagrado je bila izrebanja na št. 7874, ki pripada Angeli Gregorčič, D. M. v Polju 148.

— Kdo bi bil pripravljen pomagati z manjšim posojilom ali na kak drug način mlademu intelektualcu v hudi gmočni stiski. Naslov v upravi »Slovenca«.

NECCHI

ŠIVALNI STROJI

IGN.VOK

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Ljubljana

Pogreb univ. prof. dr. M. Dolence

V nedeljo popoldne se je Ljubljana poslovila od univ. prof. dr. Metoda Dolence in mu dala častno spremstvo na zadnji poti k Sv. Križu. Na pogreb so prihiteli vsi predstavniki naših znanstvenih zavodov, veliko število slušateljev univerze in množica ljubljanskega prebivalstva. Pred hišo, od koder je krenil pogreb, je pogrebne molitve opravil ob asistenci trnovske duhovščine nekdanji trnovski župnik in akademik Fr. Finžgar. Nato se je razvil mogočen spreved, v katerem so za sorodniki stopali predstavniki naših kulturnih ustanov, tako predsednik Akademije znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Rajko Nahtigal, rektor univerze dr. M. Kos, zastopnik prosvetnega ministra dr. Fabbri in zastopnik Visokega Komisarja dr. Carrà. Prav tako so se oddolžili spominu svojega tovariša skoraj vsi učiteljski profesorji, daje predsednik Odvetniške zbornice dr. Zivovnik, številni odvetniki, mnogi bivši učenci, prijatelji in znanci. Pred univerzo se je spreved ustavil in se je od pokojnika poslovil predsednik Akademije znanosti in umetnosti dr. Nahtigal, ki je orisal njegovo znanstveno delo. Rektor dr. M. Kos je nato očrtal pokoj-

Ali ste že naročili „Slovenčev koledar“?

Ce še ne, storite to takoj!

Za naročnike naših listov stane koledar le 11 Lir
za nenaročnike pa stane koledar 20 Lir

„Slovenčev koledar“ - Kopitarjeva 6 - Ljubljana

nikovo delo na univerzi in njegove zasluge za ustanovitev ljubljanske univerze, zlasti pa njegove napore za pravno fakulteto in za izgraditev vseučilišča. V slovo zaslužnemu vseučiliškemu delavcu je zapel Akademski pevski zbor pod vodstvom prof. Marolta Gallusovo žalostinko »Ece quomodo moritur iustus«. Ko je pogrebni spreved prišel do pokopališča, je duhovščina opravila molitve v kapeli. Akademski pevski zbor pa je zapel žalostinko »Beati mortui«. Ob grobnici se je poslovil od pokojnika dekan pravne fakultete Henrik Steska z lepim govorom. V imenu družila »Pravniki« je govoril dr. R. Sajovic, v imenu slušateljev pa S. Vilfan, Akademski pevski zbor je še zapel »Človek, glej dognanje svoje«, nakar je bila ganljiva slovesnost v spomin zaslužnemu pokojniku končana.

200 izvodov

najlepše slovenske louske povesti Janeza Julena »Trop brez zvoncev« je bilo tiskanih na antichnem papirju in v platno vezanih. Te knjige so po 20 lir. Dobite jih pri upravi »Slovenčeve knjižnice«. Kopitarjeva 6, Ljubljana. Pohitite z nakupom te knjige, dokler je še ka!

1 Dvolastniki, ki imajo svoja posestva onkraj italijanske nemške meje in so se že prijavili mestnemu poglavarstvu, naj se zaradi izpolnitve legitimacij zglase v torek, 14. t. m. ali najkasneje v sredo, 15. t. m. pri mestnem gospodarskem uradu v Beethovnovi ulici 7-1, soba 23.

1 Dodatne karte težkih delavcev Mestni preskrbovalni urad vabi vsa v poštev prihajajoča podjetja, ki so vložila prijave za dodatne karte težkih delavcev za mesec oktober t. l., da po te dodatne karte pridejo najpozneje do srede, dne 15. t. m. v mestni preskrbovalni urad. Nove prijave za mesec november pa morajo podjetja vložiti najkasneje do 15. t. m. pri mestnem preskrbovalnem uradu, ker pozneje vložene prijave ne bodo upoštevane.

1 Prihodji koncert Glasbene Matice ljubljanske bo v ponedeljek 20. t. m. v mali Filharmonični dvorani. Spored tega večera bo obsegal izključno le dela celjske skladateljice ge. Mirce Sancinove in bo obsegal klavirske točke, skladbe za sopran s spremljevanjem klavirja in skladbe za violino s spremljevanjem klavirja. Poleg avtorice, ki bo nastopila kot pianistka, bosta sodelovala operna pevka Valerija Heybalova in violinist Karl Sancin. Na koncert zelo plodovite slovenske skladateljice opozarjamo že danes, predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.

1 Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi v sredo 15. oktobra izlet v Ortnek (razvaline gradu, cerkev sv. Jurija). Odhod iz Ljubljane ob 10.02 popoldne z vlakom, povratek ob 8.18 (20.18). Samo ob suhem vremenu.

1 Gospodinska šola za gostinske gospodinje v Ljubljani obratuje v svojih prostorih že od dne 6. oktobra dalje. Opozorjamo nanjo zlasti sedaj, ko je treba pripravljati okusno hrano z najskromnejšimi sredstvi. Vsaka gospodinja pa ve, da je treba za to velike spretnosti in strokovnjakih navodil, ki jih nudi le dobra gospodinska šola. Razen kuhanja se učijo učenke opravljati vsa gospodinska dela na najštedljivejši način in goje na vrtu zelenjavo.

Gledališče

Drama

Torek, 14. okt.: »Katarina Medičejska«, Red B.
Sreda, 15. okt.: »Dva bregova«, Red A.

Opera

Torek, 14. okt.: Zaprt.
Sreda, 15. okt.: »Netopir«, Red Sreda.
Četrtek, 16. okt.: »Bohem«, Prem. abonma.

Radio Ljubljana

Torek, 14. oktobra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Pesmi in melodije. — Ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Trio Ambrosiano. — 12.35 Pisana glasba. — 13 Napoved časa. Radijska poročila. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Radijski orkester in komorni zbor ljubljanske radijske postaje pod vodstvom Draga Marija Sijanica. — 14 Radijska poročila. — 14.15 Serenade in valčki pod vodstvom Arlandija. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert komorne glasbe. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Lahka glasba. — 20 Napoved časa; radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.30 Lirična sezona EIARja: Rossinijev »Seviljski brivec«, vmes pogovor v slovenščini in novice v slovenščini. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmay, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Izgubljeno. V sredo dne 8. t. m. mi je izginila raz kolea v veži gostilne »Novi Svet« v Ljubljani, Gosposvetska cesta 14, z rame kot izseljencu iz Stajerske življenjsko važnimi dokumenti. Najdite-lja lepo prosim, da mi dokumente vrne takoj v gostilno »Novi Svet« ter si za uslugo pridriž v aktovki se nahajajočo gotovino. — Vladimir Verbič, Stara Vrhnika 3, Vrhnika.

Zgubljena je bila denarnica z manjšo vsoto denarja ter srebrnim rožnim vencem in torbica z nalivnim peresom, od Piskarja, Tyrševa cesta, do Topniške ulice. Pošten najditelj naj odda v upravi »Slovenca«.

Sveženj ključev je bil najden na poljski poti med Tyršev cesto in Zalami. Dobe se v upravi »Slovenca«.

Uhoga služkinja je v nedeljo 12. t. m. zvečer od Rudnika do Šiške izgubila iz zavrtka visok ženski čevlji. Oddati ga je v upravi »Slovenca«.

Žrebanje na Velesojmu

Pri devetem žrebanju dobitkov Nacionalnega zavarovalnega zavoda na Ljubljanskem velesojmu je zadela dobiček 500 lir legitimacija št. 10.785, katere lastnica je Pajti Rezi v Ljubljani, Tyrševa cesta 38.

Iz Spodnje Stajerske

Umrli so: V Mariboru je umrla v starosti 39 let gospodična Ana Trojar. Na Pragerskem je umrla 37 let stara Marija Nekrep, žena knjigovodje. — V Novi vasi pri Mariboru je umrl 69 letni železniški mizar Pavel Vizjak.

80 letnico rojstva je obhajala v Gradu gospa Hedviga pl. Vesteneck, vdova nekdanjega litjskega okrajnega glavarja glasovitega Vestenecka. Bila je iz rodovine plemenitih Lehmannov, ki je bila po eni strani v sorodu s kranskimi Žoisi ter izumrlim kranskimi Paradažerji.

Prepovedano je prodajati klobuke, dokler ne bodo uveljavljene nove oblačilne nakaznice.

Poročila sta se v Mariboru trgovca Gustav Vogrinec ter Margareta Jasch.

Iz Srbije

Novo cene kruhu in moki v Belgradu. — Upravnik Žitarske centrale je v sporazumu s komisarjem za cene in mezde predpisal uredbo o cenah moki in kruhu na področju mestne občine belgrajske. Po tej naredbi lahko Diris prodaja moko na veliko po najvišji ceni 5.65 din, v trgovini na drobno pa po 6.50 din kg. Prodajna cena kruha znaša 4.50 din za hlebček od 800 gramov in 9 din za hlebček 1600 gramov težine. Na področju belgrajske mestne občine je nadalje najstrožje prepovedano peči ali predelovati narodno krušno moko v druge vrste peciva ali pa kruh, ki bi bil težji od dovoljene težine.

Zimske obleke za srbske delavce v Nemčiji. V Nemčiji je zaposlenih mnogo delavcev iz področja vojaškega poveljstva v Srbiji. Ker se bliža zima, je dovoljeno srbskim družinam ali drugim svojem teh delavcev, da jim za zimsko pošljejo iz Srbije tople zimske obleke. Paketi ne smejo tehtati nad 20 kg.

Mišek in Netopir

Miška, ki je stala za njim, je kriknila: »Poglejte, pogledite!« in je pokazala na papir, ki ga je Anželj imel na hrbtu pripetega. Na papirju je bilo napisano: »Se dva dni imaš časa« — »za popijte: soka netopirja«.

»Lejga spakal« je zavpil Mišek. Ko je načelnik Anželj zvedel, kaj da ima na hrbtu, je kar okamenel. Saj mu ni šlo v glavo, kako so mu mogli dati na hrbet to opozorilo in kdo bi to le bil.

»To se ni moglo zgoditi kar mimogrede,« je rekel s poudarkom Anželj. »Pogledal bom naokrog, nemara se bo pokazala kaka sled teh hudimancov. Ta bi bila lepa, da bi se razbojnik norčeval iz policije!«

Mračilo se je že, ko se je Anželj okrenil h sklednji, da bi poskal sledove. Mišek je pa svetil. Cim so stopili na skedenj, so zapazili na steni veliko senco netopirja.

»Brž, brž! Za menoj! Zdaj pa že imao sled!« je kričal načelnik Anželj in je planil ven.

Tudi Mišek je skočil za njim, držeč laterno visoko nad seboj.

»Lepa reč! To, kar smo videli, je bil navaden netopir!«

KULTURNI OBZORNIK

Koncert Ljubljanskega kvarteta

Ljubljanski kvartet je nastopil na svojem zadnjem koncertu v novi sestavi; od prejšnjih članov sta ostala še dva: I. violinist Pfeifer in violist Šušteršič, ki sta pri kvartetu že od ustanovitve; na novo pa sta pristopila Dermal Albert (II. violina) in Sedlbauer Cenek (čelo). Razen Sedlbauerja, ki je študiral v Pragi, so ostali trije člani kvarteta gojenci bivšega ljubljanskega konservatorija; vsi trije so izšli iz šole prof. Jana Šlaisa. Tako je ljubljanski kvartet v svoji sedanjosti sestavi skoraj v celoti produkt domačega učnega zavoda in domače učne moči. Se posebej s tega stališča pozdravljamo to združenje in mu želimo čim več stalnosti.

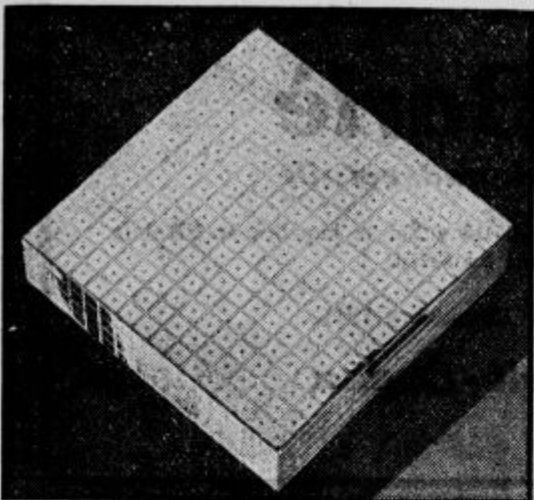
Na spodu svojega petkovga koncerta je imel kvartet skladatelje štirih različnih narodnosti in, lahko rečemo, tudi štirih različnih smeri. Domačo tvornost je zastopal Škerjanc s svojim IV. godalnim kvartetom. To delo ima dva stavka: liričen Adagio in njemu kontrasten živahen Presto rondóske oblike. Vsak stavek je celota zase; večjo povezanost in enotnost kaže drugi stavek, dočim se zdi prvi oblikovno neenoten, glasbeno pa nekam akademsko hladen v izrazu. Na drugem mestu smo slišali Beethovnov godalni kvartet op. 18, št. 1. Kvartet ima običajne štiri stavke; v svoji zasnovi očituje vse lastnosti Beethovnevega duha: tematično iznajdljivost, oblikovno dovršenost, samostojnost v vodenju glasov in končno idealno zvočnost v ansamblu, za katerega je pisan. Zanimiva skladba so Malipierove Stornelli e Ballate. Skladatelj skuša izvesti iz izvajalnega korpusa najrazličnejše zvočne učinke, včasih tudi dokaj nenavadne. Glasbeno je ta skladba niz kratkih stavkov, ki ponazarjajo v smislu ljudskih povelj razne črtilce iz narodnega življenja; nekatere melodije imajo celo koralen prizvok. Kot zadnje točko so naši kvartetovci zaigrali Novakov takozvani Moravski kvartet op. 22, zrelo, muzikalno polnokrvno delo češkega skladatelja. Občinstvu je bilo to delo od vseh izvajanih skladb zaradi svoje slovanke ritmike in melodike najbližje; pa so ga tudi izvajalci podali s posebno ljubeznijo in toploto.

O izvajalskih odlikah Ljubljanskega kvarteta kot so na primer: tehnično dovršeno podajanje posameznikov, gotovost v intonaciji, ritmična preciznost, čut za tematično zgradbo ter izdelavo skladb in drugo ne govorim; to so samo po sebi umevne zahteve; tudi so naši kvartetovci javnosti dobro znani kot umetniki na svojem instrumentu. Pri njihovi igri bi poudaril predvsem popolno enotnost izraza in zlitost zvoka kot bi je pri prvem nastopu združenja, ki je do polovice novo, komaj pričakovali. V tem oziru nas je Ljubljanski kvartet popolnoma zadovoljil. Dinamično so skladbe dobro podajali; gotova mesta bi kazala morda še bolj podčrtati, da bi dobila močnejši izraz. Sicer se pa poslušalec ne more ubraniti vtisa, da je dvarana (morda samo na gotovih mestih?) premalo akustična in da ton duši, ko bi mu morala dati večji volumen. Posebno je to opazno pri komornih združenjih, ki operirajo bolj z intimnostjo kot s silo tona.

Pričakujemo, da prenovljeni Ljubljanski kvartet ne bo ostal pri tem edinem koncertu. Literatura, domača in tuja, je za to združenje dosti obširna, zato bi jo kazalo po nekem sistematičnem načrtu občinstvu podajati. Ko bodo poslušalci videli, da ni kvartet samo slučajna tvorba, kar se pri nas le prerado zgodi, bodo tudi s svoje strani pokazali večje zanimanje za smotno delo. Pri tem koncertu je bila dvarana nekako do polovice zasadena.

M. T.

Razstava Jele Vilfanove

Srebrna kaseta, last Nj. Vel. Kralja in Cesarja, katero je po načrtih Slovenke Jele Vilfanove izdelal Čeh Kolář ter je bila kupljena v avstrijskem paviljonu na Triennalu v Milanu leta 1936.

V izložbenem oknu palače Bate razstavlja nekaj svojih del doslej slovenski javnosti manj poznana umetnica Jela Vilfanova, ki se je vsa posvetila razvoju slovenske umetnostne obrti. Pa čeprav se je posvetila umetnostni obrti, je vendar ostala umetnica, ki je samo svoje umetnostne zmožnosti prenesla na umetnostno oblikovanje predmetov, ki jih sicer izdelujejo razne obrti. Tako vidimo na tej razstavi v izložbenem oknu lepe osnutke za razne blagove, tako dekorativno, pa vendarle slikarsko dognano podane ornamente, da ni čudno, če je umetnica v tej panogi dobila svoj čas prvo nagrado na Dunaju pri razstavi izdelkov njene šole. Medene posode ter druge praktične predmete je dala v obliki, kakršne bi bil veseli kakor arhitekt. Toda njen je prav tako načrt vsake izdelke sam, tako da vključuje umetnica v sebi zasnovaletel in obrtnika samega, kar je posebnost važnosti zategadelj, ker iz gradiva, materiala samega izhaja že njena prava oblika!

Zanimal sem se za učenje mlade umetnice ter izvedel, da je po dovršenih šolah v Ljubljani (umetnica je Tržančanka) šla na dunajsko žensko akademijo, kjer si je izbrala kot glavni predmet izdelavo metala, kovinskih izdelkov. Tu se je teoretično seznanila z vsemi prvimi umetne obrti, praktično pa se je izvežbala v umetnostno obrtni delavnici, kamor je vstopila v praktično šolo. Nadaljevala pa je svoje učenje še v dunajski umetnostnoobrotni šoli pri prof. Mayerju, prof. arh. Hoffmannu ter je tako prva Slovenka, ki je končala te vrste šolanje. Njena umetnostno obrtna dela, kakor šatulje, kasete, doze, osnutki za blagove, okrasitve knjig in naslovni listi itd. itd. so njeno šolo predstavljala tudi na zunaj z velikim uspehom, saj je dobila na razstavi na Dunaju prvo nagrado, na triennalu v Milanu pa je bila odkupljena njena kaseta za dar Nj. Vel. kralju Emanuelu. Tako je na videz avstrijsko

ŠPORT

Dva dneva atletskega troboja na Stadionu

Ljubljana, 11. oktobra.

Za malo olimpiado ljubljanskih atletov so stadion naravnost odlično uredili. Pol ure pred pričetkom tekmovanja smo našli proge skrbno začrtane, zeleno polje je bilo označeno z merami in zastavicami za mete, ob skakališčih in manjkalo ničesar, na cilju je bila tudi mala sodniška tribuna. Le prvi jesenski dež je bil prireditvi nenaklonjen. Prireditve ne bomo odložili, je izjavil agilni g. Mevlja, »bo kar bo« je dodal in dajal rediteljem poslednja navodila.

V areni je bilo vse živo atletov, ki so tekali in poskakovali, da bi ogreli svoje mišice. Tudi sodniki so se zbrali pod vodstvom izkušenega geom. Černeta polnoštevilno; v dežnih plaščih in z dežniki v rokah so organizirali naš letošnji lahkoatletski finale. Zbralo se je tudi precej občinstva — dokaz, da ima slovenska lahka atletika še vedno število zvestih prijateljev. Posebno živo so bili navijači hermežanske reprezentance, ki so prišli bodrit svoje klubske varnostnike.

Med prisotnimi smo opazili tudi zastopnika CONI-ja Com. g. Burattija in podpredsednika SLAZ g. Milana Finca. Atleti so se odpravili polnoštevilno; zavedali so se svojih dolžnosti do klubov in se borili za točke in dobre rezultate. Napovedanih rekordov niso dosegli, kar je z ozirom na neugodno vreme in razmočena tla povsem razumljivo. Kljub vsemu pa so nekateri prijetno presenetili s svojo odlično formo.

Ko smo videli vse ljubljanske atlete zbrane, je padlo v oči, da so v strokovnem oziru pravilno sortirani in specializirani: med metalci smo videli same postavne može in fante, ki imajo naravne pogoje za metanje kljavih in krogel; med tekalci na srednje in dolge proge smo opazili izdelane vitke postavne, ki se le malo razlikujejo od atletov mednarodnega slovesa. Kratko malo povedano, priznati je treba, da so si naši lahkoatletski privoili v zadnjih letih veliko izkušenj in veliko znanja. Če bi bilo tudi vreme naklonjeno, bi se njihova resna stremeljenja še veliko bolj odražala v doseženih številnih rezultatih.

Program prvega dne je obsegal devet točk. Vsak klub je imel pravico nastopa z dvema atletoma pri vsaki točki. Tako smo videli samo finalne borbe, pri katerih je nastopalo po šest atletov, odnosno po tri štafete. Pri vsaki disciplini so si podelili točke tako, da je prejel prvi 6, drugi 5, tretji 4 itd. točke. Ocena štafet je bila dvojna.

Rezultat prvega dne:

Točka razlike med Planinci in Iliriji

Tek na 400 m: Žez zapreke je pri nas precej nenavadna disciplina. Kljub temu so bile vse proge zasedene. Na znak starterja inž. Grünfelda so se pognali tekmovalci z veliko verno na najtežjo progo, pokazali pa so, da jim manjka potrebna tehnika, katero je možno doseči le s postopnim treningom v juniorskih letih. Zmagal je Skušek (Planina) v času 59 sek. 2. Pleničar (Ilirija) 1:02.4 sek. 3. Polak (Hermes) 1:02.5. 4. Mencinger (Ilirija), 5. Lončarič (Planina), 6. Starman (Hermes). Lončarič, ki je bil med prvimi vse do osme zapreke, je padel in zamudil dragocene sekunde. Pozna se mu, da je zanj 400 metrska proga predolga.

Pri skoku v višino so začeli z 1.50 m, kar je za sposobnosti naših skakalcev previsoko. Opazili smo precejšnjo tremo in preveč silovite zaletе. (Milanovič). Doseženi uspehi so z ozirom na teren dobri: 1. Milanovič (Ilirija) 1.73 m. 2. Lužnik (Planina) 1.78 m. 3. Erber (Ilirija) 1.65 m. 4. Slanina (Hermes), 5. Omahen (Planina), Šumek (Hermes). Največ naravnih sposobnosti bi prisodili Omahenu, ki pa zaenkrat še nima odnosa.

Tek na 100 m je bil po treh neuspešnih startih huda preizkušnja za živce. Zanimivo, da je imajo prvi štirje isti čas. 1. Račič (H) 11.6. 2. Sušteršič (Planina) 11.6. 3. Sodnik (Ilirija) 11.6. 4. Boltavzer (Hermes), 5. Lušický (Planina), 6. Krenčič (Ilirija).

Pri teku na 800 m je imel Košir lahko nalogo. V lepem stilu je vodil tako tekalecva na dva kroga in zmagal v svežem 200 m dolgem spurtu s časom 2:01 min. Za seboj je potegnil samo svojega naslednika Nabernika (2:02.3). Tako sta prinesla prva dva Planince kar 11 točk. 3. Megušar (Ilirija) 2:13.5. 4. Novak (Ilirija), 5. Bašin (Hermes), 6. Srakar (Hermes). Košir ima mojsrsko lahek korak, ki pa bo prišel povsem do veljave šele pri daljših progah. Nabernik je brez dvoma zelo nadarjen, manjkajo mu pa potrebna leta treninga in rutine.

Tek na 5.000 m. Začetni tempo je diktiral Srakar, katerega se je držal Glonar, Kien pa je zaostal približno 20 m. Slika je bila precej časa nespremenjena. Med tekmovalci smo opazili tudi Zveznega tehničnega referenta Ludvika Glavnika, ki se je podal na »tekalni sprehod«, da bi prinesel Iliriji vsaj eno točko. Proti tretjemu kilometru je Kien potegnil, prehitel playgeja Hermožana in prevzel vodstvo, katero je držal do konca. 1. Kien (Planina) 16:15.5 min. 2. Srakar (Hermes) 16:18.2. 3. Glonar (Ilirija) 16:52.2. 4. Potočnik (Planina), 5. Starman (Hermes), 6. Glavnik (Ilirija).

Štafeta 4x100 m: 1. Hermes (Račič, Polak, Malič, Boltavzer) 45.3 sek. 2. Planina (Bačnik, Lušický, Lončarič, Sušteršič) 45.4. 3. Ilirija (Jager, Tavze, Novak, Krenčič) 47.7. Med finalistoma je bila ostra borba, katero je Hermožan z impozantnim vpadom v cilj rešil v svojo korist.

Skok v daljino: 1. Bačnik (Planina) 6.35 m. 2. Jager (Ilirija) 6.11 m. 3. Nabernik (Planina) 6.06 m. 4. Erber (Ilirija), 5. Račič (Hermes).

Suvanje krogel: 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 12.50 m. 2. Hlade (Ilirija) 12.08 m. 3. Jeglič (Planina) 11.35 m. 4. Kosec (Hermes), 5. Malič (Hermes), 6. Merala (Planina).

umetnostno obrtno blago bilo delo Slovenke, s čimer je potrjeno, da je ona v tej panogi umetnosti na evropskem nivoju (l. 1936). Pri nas se je doslej uveljavila samo z nekaj naslovnimi podobami knjig (n. pr. Poljske novele itd.), dočim stopa pred širšo javnost šele s to majhno in skromno razstavo v času velesoja. Mladi umetnici želimo veliko uspehov v tej, doslej pri nas tako malo gojeni umetnostni panogi, v kateri smo bili slej ko prej, zlasti v umetnostno obrtnih predmetih ženskega okolja, navezani na inozemske izdelke. Osamovojitev tudi v tem pogledu je ena izmed nalog naše bodočnosti.

E. Komei: Missa pro defunctis ad unam voem comitante organo vel harmonio auctore. Goritiae 1941-XIX. Edidit »Libreria cattolica« Gorizia.

Metanje kljavih: zmagal je inž. Stepišnik, ki je pokazal tehnični napredek in dosegel kljub težkim vremenskim motnjam impozantno daljino 50.72 m. 2. Jeglič (Planina) 35.32 m. 3. Hlade (Ilirija) 34.11 m. 4. Kosec (Hermes), 5. Ivanuš (Hermes), 6. Bračnik (Planina).

Stanje točk po prvem dnevu: 1. Planina 73, 2. Ilirija 72, 3. Hermes 52.

Oba pokala osvojili Planinci

Naslov najboljšega atleta si je priboril Košir

Ljubljana, 12. oktobra.

Na tribuni ob sodniškem stolpu se je nabralo na stadionu nekaj sto gledalcev, ki so uživali poslednje jesenske sončne žarke, »pomagalci« svojim v areni in nestrno računali točke. Podeljeni so bili v tri stranke, točno tako kot atleti tam spodaj. Tokrat je šlo zato, kdo bo zmagal v troboju in kateri atlet bo postavil najboljši rezultat. Dva svetla pokala na sodniški mizi sta bila predmet posebnega zanimanja; pokal za najboljši klub in pokal za najboljši rezultat poedince.

Ko so danes začeli, je vodila Planina, toda le z eno točko. Medtem ko so gledalci delali prognoze in debatirali o poedincih, so razvili atleti devet bitk, pri katerih so se posebno odlikovali Lončarič, Nabernik, Račič, Košir, Stepišnik, Seg, Kačič in Smolej. To so prvaki današnjega troboja. Podrobna poročila s štadijskega bojišča so naslednja:

Tek na 110 m: Žez zapreke: 1. Lončarič (Planina) 17.3 sek. 2. Jager (Ilirija) 18.1. 3. Zupančič (Ilirija) 18.5. 4. Lužnik (Planina) 18.8. 5. Dolenc (Hermes) 21.8. 6. Bašin (Hermes) 21.8. Ilirija in Planina sta dosegli po devet točk.

Tek na 200 m: Najprej je bilo nekaj neuspešnih startov, pri čemer je Lušický (Planina) izgubil pravico nadaljnjega sodelovanja v tej točki. Za tem je nastopilo samo pet atletov. 1. Račič (Hermes) 23.5. 2. Boltavzer (Hermes) 24.6. 3. Sušteršič (Planina) 24.6. 4. Krenčič (Ilirija) 24.7. 5. Sodnik (Ilirija) 25 sek. Ilirija je dohitela Planino. Obe imata po 86 točk, Hermes pa 66.

Tek na 400 m: 1. Nabernik (Planina) 52.6 sek. 2. Oberšek (Ilirija) 53.3. 3. Skušek (Planina) 53.6. 4. Polak (Hermes) 54.4. 5. Pleničar (Ilirija) 54.7. 6. Mozečič (Hermes) 55.4. Presenetil je Nabernik, ki je prinesel svojemu klubu tri točke naskoka.

Drugo kolo nogometnega prvenstva

Tri prvenstvene tekme v Ljubljani

Ljubljana, 13. oktobra.

Včerašnje nogometno nedeljo bi lahko označili z dvema besedama: nič posebnega. Ni bilo presenečenj, niti posebno zanimivih tekem. Zdi se, da se moštva le polagoma urejujejo in da bodo dozorala za kvalitetne prvenstvene borbe šele po prvih srečanjih. Škoda, da so bile istega dne kar tri prireditve, kar je razcepilo pristajale žoge, ki so se podali nekateri v Šiško, drugi na Tvršvo cesto in tretji za Kolinsko tovarno. Kratke pregled včerašnjih dogodkov na zelenem polju je tale: Ljubljana : Mars 2:1, Hermes : Jadran 3:2, Elan : Svoboda 1:1. V naslednjem nekaj podrobnosti:

Hermes : Jadran 3 : 2 (2 : 1)

Ob sončnem jutru smo se z veseljem podali na stadion SK Hermesa v Šiški, kjer sta se sodniku gosp. Pušenjaku predstavili borbeni moštvi Trnovčanov in Šiškarjev. Začetek je bil precej živahen. Oboji so podali in razvili nekaj zrelih situacij, ki pa so ostale precej časa brez številčnega zgoditka. Cenč in Eržen sta razveselila navijače Hermesa z uspešnimi streli, akciji Trnovčanov pa je realiziral Zinke. Polčas 2:1 za Hermes. V drugem polčasu je potegnil močnejši veter, ki je obračal žogo po svoje, med igralce pa vnesel vidno negotovost. Igra je postala nezanimiva vse do izenačenja, ko je Marolt zabil drugi gol za Jadran, kar so Trnovčani pozdravili z burnim aplavzom. Hermožane je zaskrbelo, Jadranšem pa so zadisale dragocene točke... Igra je postala ostra, igralci so se gnelli na kupu in nabijali žogo, tu pa tam pa so bile tudi navadne brce v »žive cilje«. Ko se je Brodniku posrečilo, da je v ležečem položaju poslal žogo v mrežo, so se začele nevšečne scene, za katere smo mislili, da jih na prvenstvenih tekmah ne bomo videli. Gledalci so vdrli na igrišče in prisilili sodnika, da je tekmo dve minuti pred iztekom drugega polčasa zaključil. Bila je to scena, ki preveč spominja na vaški nogomet, ki športu škoduje in daje kazenskemu odboru SNZ novega dela. Škoda nedeljskega kosila, ki je najbolj vročim gotovo slabo teknilo, in škoda dobre volje, katero so zgubili na igrišču.

Ljubljana : Mars 2 : 1 (0 : 0)

Na igrišču Marsa se je nabralo blizu 400 gledalcev. Sodniku g. Pušenjaku sta se predstavili moštvi v tehle postavah: Ljubljana: Kriše - Lah V., Puterle - Orel, Pilej, Pelicon - Smolej, Lah S., Kroupa, Bertonec, Serčer.

Mars: Pavlica - Tomažič, Prijatelj - Sočan, Slamič, Avsec - Slapar, Fajon, Zigon, Medved, Doberlet.

V več ali manj zrelih potezah je romala žoga s polja v polje. Mars je imel več od igre, nevarne igralce pa so oboji tako dobro krili, da so onemogočili uspešne akcije. Ljubljana je

Tek na 1500 m: 1. Košir (Planina) 4 minute, 2. Megušar (Ilirija) 4:15.8. 3. Srakar (Hermes) 4:16.9. 4. Sedej (Planina) 4:22.9. 5. Glonar (Ilir.) 4:29.9. 6. Bašin (Hermes) 5:19. Takoj v začetku je Košir prevzel vodstvo in polagoma povečeval svoj naskok. Proti koncu je imel še dovolj moči za lep finish. Današnji rezultat je le za 2.4 sek. slabši od njegovega rekorda (3:57.6), katerega bi rušil, če bi v prvih dveh tretjinah teka dal več od sebe. V ostalem je bil to poleg Stepišnikovega meta kljavih najboljši letošnji rezultat na troboju. Če primerjamo oba rezultata po finski atletski tabeli, znesse Koširjev tek 980.80 točk, Stepišnikov met pa 879.40.

Metanje diska: 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 39.20 metrov, 2. Merala (Planina) 37.20, 3. Kosec (Hermes) 36.88, 4. Kajfež (Hermes) 36.72, 5. Lužnik (Planina) 35.32, 6. Hlade (Ilirija) 33.97.

Skok s palico: Borbe so trajale zelo dolgo; počasi so dvigali prečko vedno višje, dokler ni ostal edini skakalec, ki je zmogel za naše razmere ne navadno višino: 3.70 m! 1. Seg, Kačič (Ilirija) 3.70 m, 2. Bratovž (Hermes) 3.30, 3. Pribošek (Ilirija) 3.20, 4. Janež (Planina) 3.20, 5. Gašperšič (Hermes) 3.10, 6. Jeločnik (Planina) 2.60.

Po skoku s palico je bilo stanje točk naslednje: Ilirija 117, Planina 116, Hermes 89.

Metanje kopja: 1. Kačič (Hermes) 49.57 m, 2. Rigler (Planina) 47, 3. Sodnik (Ilirija) 44.07 m, 4. Urbančič (Planina) 42.90 m, 5. Kajfež (Hermes) 41.06 m, 6. Košir (Planina) 40.00 m. Rezultati so povprečni, presenetil pa je 19 letni Kačič, ki ima vse pogoje, da se razvije v metalca visokega razreda. Po tej disciplini je dobila Planina spet dve točki naskoka.

Štafeta 4x400 m: 1. Planina (Mravljje, Skušek, Gabršek), Nabernik) 3:38.1 min., 2. Ilirija (Pleničar, Mencinger, Sodnik, Oberšek) 3:44.2, 3. Hermes (Srakar, Bašin, Mozečič, Kačič) 4:31.8. Na prvi predaji je vodila Ilirija, na drugi pa je Planinec Skušek prevzel vodstvo, katero sta obdržala tudi Gabršek in Nabernik.

Točke: Planina 136, Ilirija 132, Hermes 105.

Troskok: 1. Smolej (Planina) 13.11 m, 2. Bratovž (Hermes) 12.76. 3. Nabernik (Planina) 12.67, 4. Boltavzar (Hermes) 12.23, 5. Pribošek (Ilirija) 12.08, 6. Jager (Ilirija) 11.35.

Končno stanje točk: Planina 146, Ilirija 135, Hermes 113.

Po končanem tekmovanju je izročil zastopnik Slovenske lahkoatletске zveze g. inž. Brelih načelniku Planincev g. Mevlji umetniško izdelan pokal v znak priznanja za letošnji zmago Pokal, ki je izdelan po načrtih g. Zupančiča, ima marmornat podstavek s supo in slovenskim grbom. — Zmago Košir je prejel kot najboljši atlet pokal CONI-ja, prvoplasirani tekmovalci pa praktične nagrade, katere je podelil Visoki Komisar.

Atletom, ki so se s trobojem poslovili od letošnje sezone, želimo, da bi se po jesenskem odmoru posvetili novemu delu za nove uspehe v prihodnjem letu!

igrala premišljeno, Mars udarneje, mreža pa se v prvem polčasu ni hotela stresti.

Pričakovali smo, da bo Mars v drugem polčasu boljše vozil. Ljubljana, ki je igrala proti nizko stoječemu soncu, pa se je znašla in razvila nekaj uspešnih napadov. Isto je ponovil tudi Mars. Obe obrambi sta poslovali odlično, kar pa sta zagrešili, sta odbila vratarja. Zatem se je Kroupi nasmejela sreča; v 23. minuti je izrazil lepo prilžnost in poslal žogo v mrežo, nekaj minut pozneje pa si je privoščil še reprizo, ko je krepko Smolejevo bombo, ki se je odbila v polje, pogнал med »podbojce«. Rezultat 2:0 za Ljubljano je razvedel gledalce, ki so dali glasnega duška svojemu razpoloženju.

Za tem je prevzel iniciativo Mars, prevzel žogo v svojo oblast in pritisnil na nasprotnikova vrata. Netočno podajanje pa ni rodilo uspeha vse do 33. minute, ko je dobil Slapar lepo žogo in ji dal pospeška v mrežo. Kriše bi jo bil lahko ubranil, direktna sončna svetloba pa ga je preveč motila. Po prvem uspehu je Mars pritiskal, da bi izenačil, kar bi po igri zaslužil, Ljubljana pa je prevzela defenzivno taktiko in ohranila rezultat 2:1 do zaključka igre.

Se nekaj besedi o igralcih. Prave povezanosti, ki je ključ do uspeha, nismo videli. Vratar Kriše je spretno branil, visoki Pilej pa je skrbno čuval nevarnega Zigona. Sploh so bili halfi dobri, v napadu pa se je delno izkazal Kroupa. »Delno« zaradi tega, ker sta mu proti koncu ušli dve zrelji situaciji. Mars je bil enakovreden nasprotnik. Da ni dosegel boljšega uspeha, je krivo pomanjkanje povezanosti v napadalnih akcijah. Pavlica v голу je bil prav dober, enako Slamič, ki je držal najnevarnejše. Sočan se je mestoma odlikoval z igro z glavo, mestoma pa je predolgo zadrževal žogo.

V predtekmi so igrali juniorji Marsa proti kombiniranemu moštvu Most in dosegli rezultat 3:2 (0:2).

Z včerašnjo tekmo si je Ljubljana svojo pozicijo na čelu tabelu okrepila za važni dve točki.

Elan : Svoboda 1 : 1 (1 : 0)

Na igrišču Ljubljane na Tvršvi cesti so imeli Novomeščani svoj krst v prvem razredu. V glavnem so zadovoljili, več o tekmii bo hmo poročali jutri. Sodil je g. Zajec.

Prvenstvo II. razreda

Korotan : Mladika 3:2

Vič : Slavija 2:1.

Razpis akademskega lahkoatletskega prvenstva ljubljanske univerze, ki bo dne 18. oktobra ob 15.30 na Stadionu. Pravico starta imajo vsi akademiki, ki so vpisani v tekočem zimskem semestru na slovenski univerzi. Prvoplasirani v vsaki disciplini prejme naslov »Slovenski akademski prvak 1941« in lepo izdelano plaketo. Prijave na Stadionu pol ure pred začetkom tekmovanja. Vsak se mora izkazati z indeksom ali legitimacijo, da je vpisan kot redni slušatelj. Vrstni red disciplin: 110 m zapreke, met krogel, 100 m, met diska, 400 m, skok v višino, 1500 m, skok v daljino, met kopja, troskok, 4 krat 100 m. Morebitne spremembe vrstnega reda disciplin bomo pravočasno objavili. Tekmuje se po pravilih SLAZ. — ASK.

Frane Forjan, znani igralec graškega Wackera, je padel na ruskem bojišču.

Voditelji nemškega smučarstva bodo imeli dne 2. novembra svojo tradicionalno vsakoletno sejo v višlňah Zugspitze. Državni načelnik za smučanje je povabil na sejo vse smučarske strokovnjake, da se v goraki atmosferi pogovorijo z njimi o vseh tekočih vprašanjih zimske sezone in športnih prireditvah.

Prva partija

18

»Da, trkali so,« je vztrajal očka. »Veelej po trikrat: klep, klep, klep. Ampak jaz sem tam pustil kladivo.«

»Torej jim tja prihaja zrak,« se je oddihnil Andres. »Ejdunej, to je dobro!«

»Ja,« kima Hans. »Gut.«

Iz podrtga hodnika šumi in ven lezejo Pepkove noge.

»Čemu ste pa vtikali nos tja?« ga je nahulil Andres.

»Pogledat sem šel,« vstaja Pepek. »Na, tu imaš svojo jamašcarico, očka!«

Obraz se je Suchanku kar nagrbančil od veselja. »Peklenska jamašcarica! In kladiva tam ni bilo?«

»Kakšno kladivo?«

»Poslušajte, vi Falta,« besni paznik, »če mi boste še enkrat —«

Pepek ga je jezno pogledal. »Jaz vam te luknje ne bom požrl, ne! Ozrl se je po svojem krampu. »Trebja bi bilo podpreti... za trideset metrov. Pogreza se tam strop —. Tam se moreš plaziti samo po trebuhi,« je godrnjal Pepek in delal, kakor da pobira iz razvalin tu pa tam kak prelomljen kos lesa in se za vse drugo ne meni.

»Meni bo kdo pravil, da se tam pogreza strop!« je vlek besede iz sebe Andres, kakor da govori nekomu drugemu. »Trebja bo pač iznova prekopavati —«

»Če bi se tam za zdaj kako podprlo,« govori Pepek nekam v steno, »bi se lahko kopalo.«

»Ha,« pravi Andres v strop, »nekdo mi tja zleze, zgoraj ga bo pa stisnilo.«

Pepek je pljunil in se še zmeraj bavil s tisto podporo. »To je malenkost, jaz bi to pod-

prl,« je brundal kakor sam zase in kazal psu Andresu svoj nespoštivi hrbet. Aha, ti so se obljajali in zdaj med seboj ne govorijo.

— Jaz naj na vsakega pazim, ne?« je zagodrnjal Andres, ne da bi na koga gledal, in šel ošabno za Martinkom.

»Pes,« je zasikal Pepek, da se je dobro slišalo. »Tebe imam že polne zobe, ti oseli Ti se boš na nas spravljaj!«

Bilo je slišati Andresa, kako tamle dalje hruli tesarja; Martinkov glas mu odgovarja tenko in mirno. —

»Kaj ne,« se je obrnil Pepek na gospoda Hansena. »Kaj ne, da naj to podprem?«

Hans je pokimal z lesketajočim se nosom. »Torej vidiš,« je priznavalo zamrmral Pepek. »Ta se tudi ne boji,« je hvaležno pomežiknil na gospoda Hansena. »Stanko, žago! In potem suneš tja za menoj kos lesa, razumes?«

Nato si je nalil na dlau olja iz jamašcarice in si majal tilnik in ramena. »Torej, jaz bom tja zlezal, Adam. Če bi paznik kaj rekel, naj me piše —«

Adam je stresel z glavo in začel spet. Očka Suchanek še vedno zmajuje z glavo.

»Prvič se mi je prigodilo, da sem pustil kje orodje. Trideset let se mi še ni primerilo kaj takega, ljudje. — Jaz ti bom pomagal, Stanko,« je iskreno dodal in začel pospravljati podrtine. Revez očka, iz golega strahu se je sam ponižal v vozača; zdaj nosi kamenje in se muči z njim ves udihan —

»Koliko vam je let?« se ni mogel zdržati Stanko.

»Pet in petdeset. Zakaj?«

»Kar tako.« Človek bi mu jih pripisal skoraj sedemdeset. Ali se ljudje tu v rudniku tako sušijo ali kaj —?

Prišel je mrkogledi paznik. »Poslušajte, Andres,« je dejal očka in spustil kamen iz rok.

»Če bi se kladivo ne našlo, potem... naj mi odtrga od plače.«

Pes Andres ni na to rekel nič. »Tak delajte, ljudje,« je utrujeno godrnjal, »da pride-mo že vendar do zrakovoda.« Potem je pokleknil pred zasutim rovom in poslušal. Da, Pepek je tam. In paznik gleda grdo kakor vrag; kar ugriznil bi.

X.

Stanko že odkriva neki red v tem delu. Tukajle Martinek in Matula napredujeja zmerom bolj in bolj. To je dobro, in tukajle, prijatelj, bi se moralo razpreti in zagraditi.

Gospod Hansen pride gledat, pokima zadovoljno z glavo in gre spet naprej. Zda tu, zda tam privzdigne svoj leskeč, zamazani nos k opazu in skrbno opazuje, ali se stropniki ne lomijo več. Ali pa se ustavi in napeto posluša. Ali pa si sveti z varnostno svetilko, ali ni tam morda pip; in kadar sreča Stankove oči, pomežikne, kakor bi hotel reči: nič, nič, gut, za zdaj je vse v redu.

Očka Suchanek je prenehal brbrati in premetava zaspice; nožice so mu krive in se tresejo, ampak koliko takšen droben človek naredi! Adam dela molče in počasi, toda kakor da se pred njim ta zadelani hodnik odpira; dela že precej daleč notri, klenče na kolenih, in odkopuje nadaljnji meter rova. Kar se tiče Andresa, ga menda že jezi, da nima koga psovati, in zlezel je v luknjo za Pepkom. Zda tam v globini zemlje drug na drugega renčita in lajata, kakor če se srečata dva jastreba v brlogu. Drugače je tu prav za prav mir, nobenega beganja, nobene zmede. Samo dela se, da človek ne čuti rok. Torsj vidiš, takole se bojuje za človeško življenje; to ni nobeno junštvo, temveč le pošteno garanje.

Prišel je pogledat tesar Martinek. »No, kako vam gre od rok?« vpraša mirno. »Nam peljejo

nov les.« Mladi vojak je sedel na prevrnjeni voziček, si zadovoljno gladil široko roko gole lahti in zrl z modrimi, smehljavimi očmi na tiho in zamudno delo Adamovo. »Tudi to je nekaj,« je menil čez nekaj časa.

Iz luknje leze ritenski paznik Andres; že na zadajci se mu vidi, da se kuha v njem jeza. Komaj se je postavil na noge, se je že malone zagrizel v Martinka. »Kaj,« je zajecjal, »vi tu samo kibicate?«

»No kajpak,« je mirno rekel tesar in ni spustil oči z Adamovega dela.

»Pojdite na svoje mesto,« je zarjovel pes Andres, da mu je glas kar preskakoval. »Tu niste za to, da bi lenarili, vi — vi —«

Za hrbtom je nekaj zahropelo. Andres se je zasukal kakor na vreteno. Za njim stoji Matula, skrit kakor gorila; oči so mu zalite s krvjo in strašno puha. »Kaj? Kdo lenari?«

Paznik se je stisnil k steni: »Kaj hočete?« je rekel ostro in stisnil pesti. »Sakra!« je dihnil očka Suchanek in si od samega strahu položil prste na ustnice kakor punčka.

Mladi orjak se ni niti zganil. »Pusti ga, Matula!« je rekel dobrohotno, kakor da gre za lajajočega psa. »To bo samo po sebi prešlo.«

Andres se je odlepil od stene. »Saj bom že pogledal, koliko ste naredili,« je rekel napeto in šel, ne da bi koga pogledal. Zidar Matula se ozira za njim kakor bik in razteza prste, kakor bi ga hotel zadaviti. »Zda ja gupile!« ponavlja hladnokrvni tesar in si maže nage lahti naprej. »Čudno, celo tu v jami je Martinek nekako čist in zlatnat, človek mora misliti na zrelo žito. Gleda prijazno in nekoliko zaspalo na Adamovo počasno delo. Adam se zavrtava v rov, niti se ne ozre; hlače mu počasi drsijo navzdol po ozkih bokih, hrbtenica se mu ježi, njegove dolge, počasne roke delajo tako zanesljivo, da bi človek kar usta odprl in gledal.

Malioglasi

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanijskih oglasih je beseda po L 1, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Čevljarskega pomočnika za vsa dela — sprejemem, Dermastja, Kamnogiška št. 8, Dravilje.

Prodamo

Otroški voziček

globok, nov, in sportni, najnovejša modela, na prodaj, Marenčičeva ulica, b. 2, hiša, Moste.

Še nekaj stavbnih parcel

po 500 do 700 kvadrat metrov ob Kamnogiški cesti v Dravljah po ugodni ceni na prodaj. Poizvedbe pri J. Kogovšek, Ljubljana VII Kamnogiška 26 ali pa v pisarni dr. Tomšiča, Tavčarjeva 13

Kupimo

Kupujem

vse vrste cunj, šiviljske, krojaške odrezke, vreče po najvišjih cenah. Alojz Grebenc, Vošnjakova ulica št. 4, telefon 34-26.

Želod in šipek

v svežem stanju, kupim vsako količino po najvišji ceni. — Mira Čuček, Sv. Petra cesta 13.

Ženitbe

Vdovec

mlad, s triletnim otrokom, poroči dekle do 35 let. Ponudbe na upravo »SI.« pod »Miren dom« 11949.

Berite Slovenca in oglašujte v njem!

Vajenci

Krojaškega vajenca

sprejme modni salon Zanoškar Ludvik, Ljubljana, Bleiweisova 15/L.

Denar

20—25.000 lir posojila iščem na dobičkanosno podjetje proti vključbi in dobrim obrestim. Event. kot družabnik. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Varno« 11961.

Kucivo

2951

DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENJSKA CESTA

Danes ob 18 je moj soprog

dr. Ivan Robida

za vedno zaprl svoje trudne oči.

Truplo pokojnika leži v mrliški veži splošne bolnišnice. — Pogreb bo v torek, dne 14. oktobra 1941 ob pol 5 popoldne v Žal, kapelice sv. Andreja, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. oktobra 1941.

MARIJA ROBIDOVA

Umrli je naš najboljši mož in oče, brat in svak, gospod

Joža Barle

mestni finančni nadsvetnik

Pokopali ga bomo v torek, 14. oktobra ob 16 z Žal iz kapelice sv. Nikolaja na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana-Maribor, dne 12. oktobra 1941.

Rodbini Barle-Budna

Dolarske hijene

47

Prav zato je časopisno poročilo o aretaciji Francka Palmerja v Melbourneju za starega Rackleya posebno važno. Čez dobrih dvajset dni bo torej Palmer prispel v New York. Stari Rackley si več noči ubija galvo in razmišlja v samotni svoje delovne sobe, kako bi našel najbolj primerno rešitev iz zagate.

Sam Rackley še nikdar ni bil tako v stiski kakor to pot. Marsikatero nelep in umazano igro je srečno izpeljal. To pot pa so se vsi njegovi računi podrlj na tako neznatni malenkosti, katere res nikdar ni upošteval, namreč: na Palmerjevi vesti. Tudi sedaj še ne razume Rackley, kaj je prav za prav napotilo Palmerja, da je odšel h Grillu in mu vse povedal. Kaj je hotel Palmer še več? Dobil je vendar deset tisoč dolarjev, poleg tega vozovnico do Avstralije, kjer bi se lahko udeležil znanstvene ekspedicije, ki bi napravila dve leti trajajoče zanimivo potovanje skozi peti del sveta. Vse to ne bi Palmerja nič veljalo, poleg tega pa bi bil še varen pred zasledovanjem oblasti. Več vendar pameten človek za majhno uslugo ne more zahtevati. Rackley pač misli, da je uskočil Palmer k nasprotniku iz gole lakomnosti, ker je hotel še več. Ze zdavnaj je udeležil zadnji glas vesti, ki ga je morda kdaj v mladih letih še opozarjal, da postopa nepošteno. Sedaj sodi tudi druge le po sebi in ne more razumeti, da se še najde človek, ki ga le slaba vest in ne lakomnost našene do tega, da skuša popraviti storjeno krivico.

Rackley premišlja vse možnosti, ki bi zanj prišle v poštev. Morda bi se dala prepročiti Pal-

merjeva vrnitev v New York. Dolgo razmišlja o takih poskusih, toda izkaže se, da mu ne bo uspelo. Nikakor mu ne bo mogoče, da bi se že medtem ko bi bila ladja na poti, stopil v stik s Palmerjem samim ali pa z moštvo ladje. Prav tako ne bo mogoče oti Palmerja iz rok policije takoj po prihodu v New York. Če bi to poskusil, bi moral nastopiti proti policiji. Uporabiti bi moral silo, tega pa ne mara. Končno uvidi, da nima drugega izhoda kakor poskusiti previdno spravo z Grillom. Poiskati bo treba primerna pota in stopiti v stik z Grillom. Če bo Grill, kateremu bo rad ponudil lepe ugodnosti, zadovoljen, potem bo lahko izločil neprijetnega Palmerja in se tako izmazal iz zadrege.

Tri dni je minilo, odkar je časopisje prineslo novice, da je bil dozdnevni Palmer aretiran v Melbourneju, ko odide stari Rackley sam na borzo. Njegovi zaupniki so mu namreč sporočili, da bo to dopoldne prišel na borzo tudi Jonnes Grill. Ni zlomka, da se ne bi dala najti priložnost, pri kateri bi Rackleyev zaupnik malo potipal Grillu in tako zvedel, če bi se dala doseči sprava.

Ko pride Rackley na borzo, krene naravnost k vratom, na katerih je drobna vizitka z napisom Jack Pullman, borzni posrednik. Rackley poteka in vstopi. Hitro zapre vrata za seboj, nato pozdravi mešetarja.

»Mož poklon, gospod Rackley!« Mešetar je presenečen: Tako visok obisk ga še nikdar ni počastil v njegovem skromnem domovanju na borzi. »S čim vam morem postreči, g. Rackley?«

Rackley odkima. Njegov suhi zgubani obraz, iz katerega gledajo ostre oči, niti najmanj ne izdaja skrivnosti, ki mori Rackleya. Stari bančnik hitro ogleduje mešetarja, ki je širokopleč, počasen možakar. Vse kaže, da je dobičina in da ni

preveč prebrisan. Morda bo najbolj primeren za nalogo, ki mu jo misli Rackley naložiti.

»Dragi moj gospod Pullman...« pravi stari Rackley in se v sede v stol poleg pisalne mize. »Najprej vas moram naprositi, da o tem razgovoru ne črhnete živi duši niti besede.«

»Lahko se zanesete name, gospod Rackley!« Jack Pullman se zaveda, da pomeni obisk starega Rackleya nekaj posebnega. Prav dobro ve, da se mu sedaj ponuja priložnost, kakor še nikdar ne.

»Hvala lepa!« pokima Rackley. »Prepričan sem, da boste z velikim veseljem prevzeli zaupno nalogo, ki sem jo vam namenil. Lahko vam povem, da pri tem tudi vi ne boste slabo odrezali.«

Jack Pullman zvedavo pogleda Rackleya. »Če je le vsa zadeva resna in tudi sicer, kakor treba.«

»Resna?« Prosim vas, gospod Pullman,« se suho zasmjeje Rackley, »kdaj sem pa imel opravka z neresnimi zadevami... V tem primeru gre le za posredovanje, če ga hočete prevzeti.«

»Prav rad, samo če mi hočete razložiti...«

Stari Rackley ga prekine z odsekano kretnjo, nato pa pomišlja. Ostro opazuje Pullmana.

»Kolikor mi je znano, se razmeroma dobro poznate z Grillom, dragi moj Pullman.«

»To je res...«

»Slišal sem celo, da sta tako rekoč z Grillom prijatelja. Ko hoče Pullman nekaj odvrniti, mu hitro vskoči Rackley. »Je že dobro, verjemite mi, da sem natančno poučen. To, kar vas hočem prositi, je sila enostavno. Želim namreč, da bi posredoval pri Grillu in se dogovoril z njim za sestanek, na katerem bi se midva z Grillom lahko zaupno pogovorila.«

»Nič drugega?« Pullman je srečen, da ne zahteva stari Rackley kaj več.

»Ne, nič drugega. Vse drugo je namreč moja

stvar. Saj razumete, gospod Pullman... Zaradi te neprijetne zadeve s Palmerjem bi bilo najboljše, če se z Grillom osebno pomeniva. Če bi skušal kar naravnost stopiti z njim v stik, bi lahko naletel na odpor z Grillove strani. Mogoče je celo, da bi razgovor z menoj sploh odklonil. Tega pa res ne bi maral.«

»Kolikor poznam Grillu, je zelo verjetno, da bi to tudi storil.«

»Ali ste po vseh teh dogodkih že kaj govorili z Grillom?«

»Ne šel, Videl sem ga sicer večkrat na borzi, toda nikdar se mi ni ponudila priložnost, da bi z njim govoril. Dozdeva se mi, da ga je ta borzna bitka hudo potrla. Na borzi se navadno mudi le kratak čas in tedaj se ne meni za nikogar.« Pullman dobro razume starega Rackleya in zato skoraj izjavi pogleda Rackleya. »Kaj pa naj prav za prav povem Grillu v zvezi z vašo ponudbo.«

»Pojasnite mu, da sem pod gotovimi pogoji pripravljen, dovoliti tudi njemu, da se usidra na trgu bakra v Srednji Ameriki. Grill bo tako ponudbo moral upoštevati... Sedaj je lastnik rudnikov v Coloradu in bo prav gotovo rad videl, če bo imel na trgu enega tekmeča manj. Prav to mu omogočam jaz sam in skušal bom poskrbeti, da drug drugemu pri najinih trgovskih poslih v tej panogi ne bova metala polen pod noge.«

»In kaj še?«

»Mislim, da je to dovolj. Seveda mu morate to povedati zelo previdno... Najprej bo še najbolj pametno, če pustite govoriti njega. Kar pove naj vam, kaj misli o meni.« Rackley se hripavo smeje »Kar se mene tiče, sem si na jasnem, da veljajo gospodarski oziri neprimerno več kot pa osebni. Prepričan pa sem, da tudi Grill iz osebnih predodgov ne bo odklonil tako ugodno ponudbo.« Rackley vstane.